

Voto

Onbekend is onbemind

Op 12 maart overleed de Nederlandse striptekenaar Hans Kresse. Niet direkt een overbekende naam voor de leek. Als tekenaar van de typische tekststrip (bijvoorbeeld 'Eric De Noorman') heeft hij nochtans een niet te onderschatten stempel gedrukt op de 'realistische' strip. Een biografie en een hulde op pagina 10.

Roze Drempel en Jac op zoek naar nieuw lokaal

Op 1 april zullen het Jongeren Adviescentrum en De Roze Drempel hun biezen moeten pakken. In de Amerikalaan 3 wordt dan begonnen met de bouw van studio's. Dit zal voor de Roze Drempel een van de vele verhuizingen zijn in haar ruim twintigjarig bestaan. Het stelt de organisatie voor een pak praktische problemen. Pagina 2.

Centrum voor Etnische Gelijheid

In haar strijd tegen het racisme en de diskriminatie heeft Paula D'hondt al meermaals gepleit voor de oprichting van een Centrum voor Etnische Gelijheid als waakhond die blaft én bijt. Dehaene 'vergat' dit centrum in zijn regeerakkoord, maar op initiatief van een aantal partijen zou het er nu toch komen. Pagina 8.

Terugblik op 10 jaar Belgische muziek

Vrijdag begint Belgisch Congo opnieuw met een serie new-wavefeesten. In januari konden we er al zwartkijken op de tonen van de 'Club Class X'-kompilaties van het Antler-label. Het nu tienjarige Antler was toonaangevend in de Belgische muziek van het voorbije decennium: new wave, new beat en techno, ze brengen het allemaal uit. Een interview met twee platenbonzen op pagina 5.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 18, 1991-1992, NUMMER 24, MAANDAG 23 MAART 1992

Hervorming huurkategorieën

De kloof wordt enkel groter

De Huisvestingsdienst van de KU Leuven waarschuwt reeds enkele jaren voor de problemen die binnen de sektor de kop opsteken: prijzenwildgroei op de privémarkt, de daaraan gerelateerde kartelvorming van de kotbazen en de achterstand van de residenties van Studentenvoorzieningen op de rest van de kamermarkt. Reeds geruime tijd geleden vroeg de studentenfractie om een fundamentele discussie rond het huisvestingsbeleid op de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS). Aanstaaende vrijdag leggen de personeels-, academische en studentenfractie hun nota's voor aan de Raad.

langs gestart werd en 64 kamers voorzien voor zwaar motorisch gehandicapte studenten, werden in het Zwartzusterklooster 48 kamers gerenoveerd die plaats moeten bieden voor 59 bewoners. Bovendien moeten eveneens volgend jaar ongeveer 300 kamers klaarkomen in de Groenvelddresidentie (die geen deel uitmaakt van Studentenvoorzieningen, maar gefinancierd wordt door vzw 'Aktief Meccenaat Pro KU Leuven'). Indien deze projecten, samen met nog enkele andere, binnen de tijdslijmet gerealiseerd kunnen worden, komt er per 1 oktober 1992 voor 530 studenten woongelegenheden bij.

In een voorstel van januari bepleitte het residentiecomité, waarin de residentiehoofden van de SV-residenties zitting hebben, een reductie van vijf naar drie categorieën voor '92-'93. In plaats van A-2300 fr, B-2825 fr, C-3565 fr, D-4160 en E-4770, zou men een herindeling krijgen waarbij de studenten de geleverde goederen of diensten binnen de residenties zelf zouden betalen. Dit geeft een basisuurprijs van 4320 frank. Aangezien deze huurprijs voor studenten uit de lagere inkomensklasse niet meer betaalbaar is, heeft het residentiecomité een verminderde huurprijs vastgesteld van 2200 frank. Studenten uit meer begoede milieus zouden dan een kostendekkende huur betalen van 5600 frank per maand.

In 1990-'91 vond 14% van de kotstudenten een kamer binnen een residentie van Studentenvoorzieningen. Het kleine kamerbestand van de dienst verplicht een groot deel van de studenten een kamer te zoeken in de privé, uiteraard niet tegen de gedifferentieerde prijs die ze in een residentie zouden betalen. Om het kamertekort te verkleinen zouden er volgend jaar kamers bijkomen, maar niet allemaal binnen Studentenvoorzieningen.

Naast het Romero-project, dat on-

vervolg op p.3 ▶

(Foto: Dieter Telemans)

Honderdvijftigduizend betogen tegen Vlaams Blok

België bekent overduidelijk kleur

Vier maanden na de verkiezingsdoorbraak van extreem-rechts democratisch België een duidelijk antwoord gegeven aan alle racistische en neo-fascistische demagogie. De honderdtwintig- tot honderdvijftigduizend betogers van zondag lieten minder twijfel bestaan over hun motieven om te manifesteren dan het vage platform van de organisatoren. Ze betoogden voor verdraagzaamheid en democratie, maar ook uitdrukkelijk tegen racisme en tegen het Vlaams Blok. Deelnemers uit alle bevolkingsklassen gaven in een van de grootste betogingen die ons land ooit gezien heeft, uiting aan hun geloof in de multi-kulturele samenleving. De handschoen is opgenomen.

Tijdens de betoging zelf viel vooral de massale aanwezigheid van de jongeren op, temeer daar heel wat middelbare scholieren volop in de eksamens zitten. De organisatoren zagen in elk geval hun hoop in vervulling gaan: zij wilden van deze manifestatie een feest voor de jeugd maken en verzamelden kinderen en tieners uit de jeugdbewegingen om de kop van de stoet te vormen.

reklamemakers voor het op poten zetten van de campagne. Daarbij wilde men vooral een zo breed mogelijk publiek bereiken. Er werden niet minder dan 120.000 affiches en 300.000 pamfletten verspreid. Bovendien waren er tientallen 20-meter affiches te zien in de grote steden, en mochten de jongetjes met het blauwe oog ook nog eens in een televisiespotje opdraven.

De reacties tijdens de aanloop naar de betoging waren dermate hoopgevend dat een tiental dagen op voorhand beslist werd het parkoers te ondubbelen. Dat nieuws kwam kennelijk iets te laat, want zondag bleken slechts goed dertigduizend mensen het Centraal Station als vertrekpunt gekozen te hebben. In het Noordstation moesten vele tienduizenden uren wachten voor zij zich in beweging konden zetten. De laatste betogers vertrokken aan het Noordstation, op het moment dat voor de eersten aan het Zuidstation de afsluitende speech en de eerste optredens al achter de rug waren.

Vlamingen

Opvallend was ook het grote overwicht van de Vlamingen. Er was wel een aanzienlijke Franstalige aanwezigheid - bijvoorbeeld MRAX (Mouvement contre le Racisme, l'Anti-sémitisme et la Xénofobie) had een opmerkelijke delegatie gestuurd - maar toch is het duidelijk dat de doorbraak van het Vlaams Blok voor de meeste deelnemers de rechtstreekse aanleiding was om op straat te komen. In Wallonië is de opkomst van het rechtse extremisme zoals bekend minder spektakulair dan in Vlaanderen.

De migranten zelf waren eveneens massaal aanwezig. Veel migrantenverenigingen hadden opgeroepen tot deelname aan de betoging en velen voelden zich ook gewoon als individu aangesproken. Voor de migranten was dit duidelijk ook hun manifestatie; ze lieten zich met spandoeken en slogans niet ontbetuigd. Voor ambiance zorgde de gezamenlijke groep van Open Tropen, Antilliaanse Feesten en het Sfnks-festival. Zij deden het druilerige regenweer snel vergeten met vrolijke Zuidamerikaanse muziek, gebracht door een klein orkestje. Uit dezelfde streek was het entoesiasme van een twintigtal Latijns-Amerikaanse jongeren afkomstig, die geflankeerd door de 'Hasta la victoria' van Che Guevara, een luidkeels 'No al racismo' de Brusselse straten in schreeuwden.

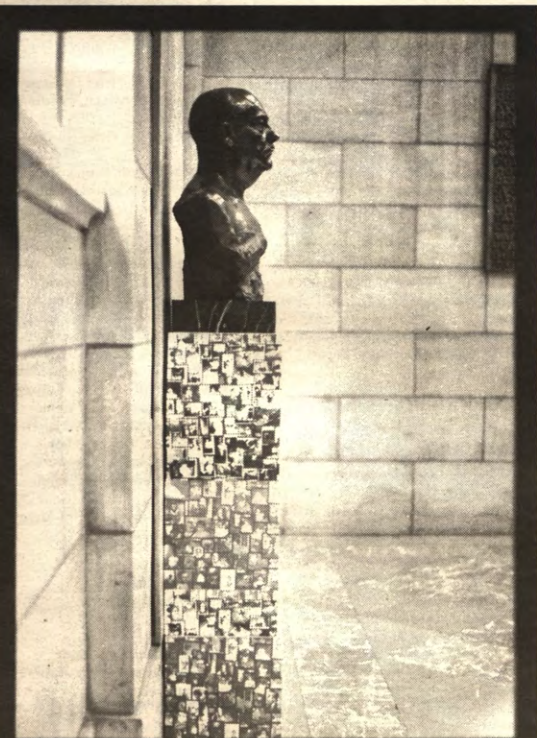
Bij de mobilisatie werd niets aan het toeval overgelaten. Voor het eerst in de geschiedenis van betogend België werd een beroep gedaan op professionele

Low-profile

De massale campagne resulteerde wel in een manifest dat erg low-profile was en heel wat kritiek uitlokte. De organisatoren werd een gebrek aan politieke moed verweten. Echte eisen en een duidelijke stellingname tegen racisme en extreem-rechts werden opgeofferd aan de wens een zo groot mogelijk deel van het politieke spectrum te bereiken. Het gevolg daarvan was dat tienduizenden slogans skandeerden voor politieke rechten voor migranten, in een betoging waarvan het platform over die politieke rechten zo vaag blijft dat het onderschreven werd door alle meerderheidspartijen. Niet één van die partijen durft de laatste jaren nog voor stemrecht voor migranten pleiten. Vroeger deden ze dat allemaal.

Dat het platform zelfs geen melding maakt van de eisen van Koninklijk

vervolg op p.9 ▶

KUNST - In de centrale bibliotheek loopt nog tot 3 april een tentoonstelling van de hand van Jef Geys, een van de vaders van de Belgische moderne kunst. Daarna start 'Lapin rose robe bleu(e)' in het Franse Wavrin. Wie is Jef Geys, vraagt u zich af. Pagina 7 brengt raad. (foto Rob Stevens)

Roze Drempeel op zoek
naar onderkomen

Van het kastje naar de muur

Momenteel liggen bij de Drempeel gewichtige beslissingen ter tafel.

(foto Karel De Weerd)

Het gaat vrij slecht met de Leuvense homobeweging. Een van de drie homo-organisaties in het Leuvense, de Roze Drempeel, heeft een kronisch tekort aan medewerkers en te weinig financiële middelen. Nochtans organiseert ze activiteiten die heel wat succes kennen, er worden regelmatig films vertoond, workshops of lezingen gehouden en de Roze Drempeel geeft een maandelijks 'Nieuwsbrief' uit. Een aantal weken geleden kwam de organisatie echter te weten dat ze niet langer in het huis op de Amerikalaan kon blijven. In dat huis heeft ook het Jongeren Advies Centrum (JAC) haar permanentie.

Een gedegen huisvesting is voor een sociale organisatie als de Roze Drempeel nochtans primordiaal. Het geeft ze de gelegenheid aan onthaal te doen, er is een permanente adres en een sekretariaatsplaats. Bovendien wordt er meestal een vast adres gevraagd indien men van subsidies wil genieten. Zo noodzakelijk als een vast adres is, zo moeilijk is het om er een te vinden. De Roze Drempeel en het JAC ondervinden deze problemen aan den lijve.

Geschoren

De Roze Drempeel is al vaker van het kastje naar de muur gestuurd. Aangezien de homo-organisatie zich moet recht houden met karige subsidies, probeerde ze beroep te doen op de *goodwill* van de stad en van de Unief. In het begin kon de Roze Drempeel - ontstaan in de school van de Universitaire Parochie (UP) in 1969 - enigszins rekenen op steun van die kant en al gauw maakte ze gebruik van de lokalen van de UP. De werking van de Roze Drempeel kende een stevige

impuls toen de organisatie in 1974 de kans kreeg een huis van de Unief te huren in de Maria-Theresiastraat.

Twaalf jaar later kwam er echter vrij abrupt een einde aan het 'homokot'; het kontract werd niet verlengd. Voor de sekretariaatsruimte nam de Roze Drempeel zijn intrek bij het JAC dat toen al haar werking coördineerde vanuit de Amerikalaan 3. Maar er moest ook worden gezocht naar een kafeeruimte. Er werd een aanvraag ingediend bij Katecheka om op vrijdagavond te kunnen beschikken over de fakbar 'de Peka'. De studenten hadden het daarmee niet zo moeilijk, maar toen dergelijk bericht ter ore kwam van de toenmalige dekaan Lambrechts tekende die ernstige bezwaren aan. De zaak eskaleerde en op de Raad voor Studentenvoorzieningen bleek duidelijk hoe de Akademische Overheid dacht over de homo-organisatie: ze betekende een duidelijk blok aan het been voor een unief die 'haar waardigheid hoog wilde houden'.

Dekmantel

In 1989 verlaat de organisatie de fakbar van Katecheka en gaat ze op zoek naar een nieuwe kafeeruimte. Die ruimte wordt gevonden in het stedelijk jeugdhuis 'De Schrabbel', aan de Vismarkt. Hetzelfde jaar nog tekent de Roze Drempeel een kontract. Maar de ruimte zou als Roze-Drempeelkafecé geen lang leven beschoren zijn.

Het kontract was ten eerste bijzonder restrictief: nergens mocht de naam Schrabbel vermeld worden in verband met activiteiten; iedereen die op woensdagavond het jeugdhuis binnenkwam moest op de hoogte worden gebracht dat er een activiteit van de Roze Drempeel plaatsvond en dat een stedelijk jeugdhuis daarmee zeker niets te maken had.

Ergers was het toen de Roze Drempeel na zowat anderhalf jaar te horen kreeg dat ze daar niet meer welkom was. Dit

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking; de schrijver moet steeds naam, studietoestand en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen); dit komt overeen met +1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

Onafhankelijk

Graag zou ik willen reageren op de houding die Veto aanneemt tegenover de Partij Van De Arbeid en haar studentenorganisatie MLB. Vooral het artikel vlak voor de NSV-betoging (waaraan u trouwens belachelijk veel aandacht schonk), waarin een aantal linkse broeders mochten uitleggen waarom ze die betoging wilden laten verbieden, en de 'Vrije Tribune' van 9 maart hebben me geërgerd.

De MLB'ers wierpen zich hier op als fervente verdedigers van de democratie, terwijl de PVDA schamteloos ordinair diktaturen (zoals die in China en Cuba) verdedigt. Van hypokrisie gesproken! Ook gebruikten de MLB'ers in beide artikels die typische en zelfs gehersenspoelde taal die alle leden van de PVDA eigen is.

Wel moet ik toegeven dat uw blad naar aanleiding van de betoging voor verdraagzaamheid wel een kritische bijdrage over de PVDA bracht. Toch hebben we de indruk dat dit artikel(je) alleen geplaatst is om de indruk te wekken dat Veto onafhankelijk ten opzichte van de 'echte kommunisten' staat.

Door dergelijke figuren een kritiekloos forum te geven voor hun ideeën, ondermijnt u de geloofwaardigheid van uw blad, voor zover dit de laatste maanden al niet gebeurd is. Maar nu zal ik zelf wel een 'racist' en 'fascist' zijn.

Sam Van Clemen

Agalev (1)

Als lid van, en als gemeenteraadslid voor Agalev, protesteer ik sterk tegen de insinuaties in het artikel 'Voor Gelijke Rechten' (Veto 23 van 16/3, pagina 4), dat Agalev zich rept weg van het gemeentelijk stemrecht.

gebuurde op een allesbehalve kontraktuele manier door het niet respecteren van de opzegtermijn. Alles doet vermoeden dat de aangehaalde reden van het stadsbestuur (de vzw waar de Roze Drempeel haar kontract had is opgedoekt en doordat er een nieuwe vzw in de plaats gekomen is, kan het kontract niet meer gelden) slechts een dekmantel is voor een algemeen afkeur tegenover het houden van een homokafecé in een jeugdhuis. Dat er door bepaalde figuren binnen de vzw wordt tegengewerkt, is zelfs toegevoegd door andere leden van de vzw.

Sinds begin dit academiejaar, houdt de Roze Drempeel elke eerste vrijdag van de maand een fuif in de fakbar van de psychologen, de 'Shrink', maar van een echt kafee kan er voorlopig nog geen sprake zijn.

Sprokkel

"De strategie die we nu gaan toepassen zal erin bestaan meer naar de commerciële sector toe te werken. Konkrete zullen we onderhandelen met kafees die duidelijk gericht zijn op een homopubliek. Als we natuurlijk iets in de sociale sector kunnen vinden, springen we daar direct op. De commerciële sector is immers niet de meest elegante oplossing. Het gevaar is reëel dat we commercieel zullen worden uitgebuut. Daarom moeten er goede afspraken gemaakt worden", zegt Mark Janssens, sekretaris van de Roze Drempeel en vertegenwoordiger in de Federatie Werkgroepen Homoseksualiteit (FWH).

Niets is minder waar! In het programma van Agalev voor de laatste verkiezingen stond klaar en duidelijk dat Agalev hier trouw aan bleef, in het foldertje uitgedaald op de betoging ingericht op 26/2 door het ARF, werd dit standpunt nog eens krachtig herhaald.

Agalev heeft trouwens in consequent gedrag helemaal geen lessen te ontvangen van een partij als de PVDA. Ik herinner mij niet dat deze heren stemrecht eisten voor de Roemenen in Roemenië, integendeel, de gekste karpriolen van Ceausescu werden goedgepraat en allen die twijfels hadden over zijn Regime of problemen met de onderdrukking op het Tien-An-Men plein in China werden voor verrot gescholden. Als het op democratisch gedachtegoed aankomt heb ik even weinig vertrouwen in de PVDA als in het Vlaams Blok. 'Les extrêmes se touchent'.

Yves Vandebosch

Agalev (2)

Deze lezersbrief is een reactie op het artikel in Veto 18 'Voor gelijke rechten, een hooggegrepen objectief'. De Agalev-studenten willen hiermee reageren op een verwijf van Veto aan het adres van Agalev. In het artikel stelt men immers dat de 479.917 stemmen die ekstreem-rechts in België behaalde tijdens de laatste verkiezingen een behoorlijke verrechtiging van de standpunten van de andere politieke partijen met zich meebracht. Als een van de voorbeelden van deze tendens wordt Agalev aangehaald, dat ervan beschuldigd wordt 'afstand te doen van (gemeentelijk) stemrecht als breekpunt bij regeringsonderhandelingen'. Dit is larie.

1. Agalev heeft niet het breekpunt rond migrantenstemrecht opgegeven, maar wel de breekpunten op zich. De ervaring

Alsof de problemen met het kafecé nog niet genoeg waren, moet de Roze Drempeel nagenoeg zeker samen met het JAC uit het huis in de Amerikalaan verhuizen. "Hierbij moeten we je mededelen dat we onze ruimte in Amerikalaan 3 vanaf 1 april niet meer zullen hebben. Er worden van dat pand studio's gemaakt." zo staat lakoniek in de laatste RD Nieuwsbrief. Mark Janssens meent dat er een goede kans bestaat dat er met ingang van 1 mei een nieuwe ruimte zou vrijkomen voor de Roze Drempeel "maar ondertussen hebben we gedurende een maand geen permanentieruimte voor ons onthaal en onze vergaderingen."

Zoektocht

De problemen hebben in feite hoofdzakelijk te maken met geldtekort. De Roze Drempeel moet het, zoals veel socio-kulturele organisaties, voornamelijk hebben van subsidies en die zijn op dit moment verre van optimaal. Bovendien had de organisatie de pech dat, net op het moment dat ze voldeed aan de subsidiëring- en erkenningscriteria van Regionaal Jeugdwerk, deze haar criteria verstregende. Mark Janssens: "Dit kadert in een algemeen financiële malaise van de homobeweging. Kan je je voorstellen dat de overkoepelende organisatie, de Federatie Werkgroepen Homoseksualiteit, door gebrek aan subsidies beroep moet doen op de gelden van de lokale homo-organisaties; gelden, die dan nota bene meestal door luiven bij elkaar zijn gesprokkeld."

Steven Van Garsse

op lokaal nivo heeft geleerd dat deze negatieve aanpak ("aanvaardt deze punten of we doen niet mee") niet echt werkt en dat het beter is om met een globale visie en voorstel naar de onderhandelingen te stappen. Deze beslissing werd genomen op het Agalev-kongres van 11 november, dus 2 weken voor de verkiezingen. Stemrecht voor migranten is en blijft een prioriteit binnen dit globale concept.

2. Magda Aelvoet (in een aktueel-uitzending op BRT, na 24 november) en Mieke Vogels (in een open discussie aan de KUL op 19 maart) hebben expliciet gesteld dat stemrecht voor migranten op het prioriteitenlijstje van Agalev staat. (kassette bij Agalev beschikbaar...)

3. In de brochure 'Samen Leven is Rijk' Leven', uitgegeven naar aanleiding van de manifestatie 'Hand in Hand' en dus maar een paar weken oud, wordt expliciet gesteld dat "De groenen blijven pleiten voor actief en passief stemrecht voor migranten op gemeentelijk vlak".

4. De stuurgroep, het basisdemocratisch orgaan binnen Agalev die tussen de kongressen de politieke standpunten bepaald, heeft expliciet gesteld dat men slechts in een regering stap die dit punt opneemt.

5. Agalev heeft het inderdaad heel moeilijk om in de verzuilde media (waartoe wij Veto niet rekenen) haar stem te laten horen, en in De Morgen werd inderdaad twijfel gezaaid rond de standpunten van Agalev, maar dit werd in diezelfde krant rechtgezet door Johan Malcorps, politiek sekretaris.

Tenslotte vragen we ons af wat de strategie is van iemand die een steen gooit naar de enige migrantvriendelijke fractie in het parlement, die zal blijven opkomen voor stemrecht voor migranten. Wanneer zal progressief Vlaanderen nu eens snappen dat het na 24 november belangrijk is om eensgezind te bouwen aan een multikulturele samenleving en dat het uitien van ridikule insinuaties ons daarbij geen stap dichterbij zal brengen.

Wim De Rop

Kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
☎ 016/22.44.38
Fax 22.04.66

Jaargang 18
nr. 24
23 maart 1992

Ver. uitg. Pieter De Gryse,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Dirk Boeckx
Redaktiesekretaris: Pieter De Gryse

Redaktie:
Karel De Weerd, Patrick Staudt,
Ilse Steen, Pieter Vandekerckhove,
Ria Vandermaesen, Steven Van Garsse

Doka: Christine Capeau,
Karel De Weerd, Rob Stevens,
Dieter Telemans

Tekeningen: Arnulph, G-Galg, Nix
Lay-out en vormgeving:
Dirk Boeckx, Els Cornelis, Pieter
De Gryse, Karel De Weerd,
Patrick Staudt, Ilse Steen, Ria
Vandermaesen, Steven Van Garsse,
Maud Vermeire

Medewerkers: Mich Crols, Filip
De Keukeleire, Dorinda Dekeyser,
Kris Jacobs, Michel Kempeneers,
Maud Vermeire, Stef Wauters

Eindredactie:
Dirk Boeckx en Ilse Steen

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Nevada Brussel
Oplage 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250 fr.; niet-studenten:
300 fr.; steun vanaf 600 fr.; over te
schrijven op rek. nr.
001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen
om 18.00 uur op het redaktieadres
bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Dwarsboom de betonlobby

De lipservice van de EG aan het milieu

Over heel Europa plant men de bouw van naar schatting 20.000 km autosnelwegen. De Europese Gemeenschap spreekt over de uitbouw van een netwerk van kommunautaire autosnelwegen, zogezegd omwille van de economische ontsluiting van het nieuwe Europa. Een van de projecten die reeds in aanbouw zijn, baant zich een weg doorheen de Aspevallei in de Pyreneeën. Van 4 tot 19 april organiseert *Youth and Environment Europe* (YEE) een internationale blokkade om de werken daar te stoppen. Ook een Leuvense delegatie doet mee.

Van de lobbygroepen achter de uitbouw van een Europees netwerk van snelwegen is de *European Round Table of Industrials* (ERT). Deze organisatie verzamelt een veertigtal van de belangrijkste industriële in Europa. Onder andere André Leysen (Gevaert), Etienne Davignon (Société Générale), Daniël Janssen (Solvay) en François Cornélis (Petrofina) zijn nieuwe ridders van de ronde tafel. In 1984 publiceerde de ERT het document *Missing Links*, waarin ze pleitte voor de snelle bouw van de volgens haar ontbrekende schakels van infrastructuur. Het ging in de eerste plaats over de Eurotunnel (de *chunnel* onder het kanaal, inbegrepen het stukje autostrade Veurne-Franse grens), de *Scan-link* (voor een vlotte en snelle verbinding van Skandinavië met de rest van Europa) en de infrastructuurtekorten doorheen de Alpen en de Pyreneeën. Allemaal projecten die ondertussen beetje bij beetje worden uitgevoerd, gedeeltelijk gefinancierd door de Europese Gemeenschap.

Onderbouw

Sindsdien bracht de ERT nog verschillende documenten uit over infrastructuurwerken met de vermelding *High Priority and Very Urgent*. De ERT heeft het hier niet over de milieukrisis of over de ontwikkelingsproblematiek. Ze spreekt wel voortdurend over een 'infrastructuurkrisis'. Onder het mom van 'bewegingsvrijheid van mensen, goederen en diensten over de grenzen heen' beschouwen de industriële de infrastructuurtekorten als een ernstige handikamp voor de concurrentiekracht van de bedrijven. Die zouden een negatieve impact hebben op de economische groei (in: *Need for Renewing Transport Infrastructure*, 1989).

Stilaan vinden hun voorgestelde projecten bijval bij de politici die ijveren voor het Europa van 1993. Deze projecten staan in schril contrast met het EG-milieubeleid, waarin gepoogd wordt het transport via de weg terug te dringen. Toch pretendeert commissaris Ripa di Meana dat de Europese Gemeenschap op het vlak van milieu naar integratie met andere sectoren streeft. In een interview met *De Standaard* beweert Jos Delbeke, de EG-administrateur die verantwoordelijk is voor de economische onderbouw van het Europees milieubeleid, dat "een milieubeleid niet kan los gezien worden van sectoren zoals transport, energie, industrie, toerisme en landbouw". Vroeger stonden deze sectoren weliswaar dikwijls lijnrecht tegenover elkaar maar nu werken ze samen. Als voorbeeld verwijst Jos Delbeke naar de top van Maastricht, waar het begrip 'duurzame ontwikkeling' als doelstelling in het EG-verdrag werd ingeschreven ter vervanging van 'economische groei'.

Ook in het 'Groenboek' van EG-Kommissaris voor Verkeer Van Miert (SP), aangenomen door de Europese Commissie in februari van dit jaar, trekt Van Miert aan de alarmbel. Als de huidige trends aanhouden zal in de periode van 1990 tot 2010 het goederenvervoer over de weg met nog eens 42% aanzwellen, en zal het aantal private auto's met 45% toenemen. In het Groenboek pleit Van Miert daarom voor een politiek die gericht is op 'duurzame mobiliteit'. Deze duurzame mobiliteit zou enkel mogelijk zijn als men een zeer brede waaier van maatregelen uitwerkt, vertrekkend vanuit een globale visie. Van Miert denkt dan aan een taks op de uitstoot van CO₂ en bepaalde fiscale en economische gunstregels voor milieuvriendelijker verkeer.

Het *Worldwatch Institute* van Lester Brown kwam in 1989 al met zo'n CO₂-taks voor benzine voor de dag, om zo het wegvervoer te ontmoedigen. Het transport langs de weg is volgens J. MacKenzie van het *World Resources Institute* in de VS immers verantwoordelijk voor 31% van de uitstoot van koolstofdioxide. Dit CO₂ werkt in de hogere luchtlagen als het glas in een broeikas. Het laat wel de zonnestralen door, maar houdt de door de aarde weerkaatste warmtestralen tegen. Het resultaat is een globale opwarming van de aarde: het fameuze broeikas effect.

Effekten

Volgens professor G.O.P. Obasi van Nigeria, algemeen sekretaris van de *World Meteorological Organization*, voorziet het meest optimistische broeikas-scenario een stijging van de gemiddelde wereldtemperatuur met 1,5 tot 4,5 graden Celsius tegen het midden van volgende eeuw. Op het eerste zicht lijkt zo'n opwarming niet direct een groot probleem - wie betreurt warmere zomers - ware het niet dat vruchtbare gebieden zullen verdorren en het zeepeil zal stijgen met tien tot dertig centimeter (ondermeer door het smelten van de poolkappen), met dijkbreuken en overstromingen als gevolg. De koolstofdioxide is wel het voornaamste broeikasgas (50%), maar niet het enige. CFK's, methaan en stikstofoxiden - deze laatste worden opnieuw voornamelijk uitgestoten door gemotoriseerd verkeer - zijn eveneens verantwoordelijk voor de globale opwarming van de aarde.

De CO₂-taks van Van Miert zal volgens onafhankelijke studies hoogstens een stabilisatie van de koolstofdioxide-uitstoot met zich meebrengen. Dit terwijl het *Global Greenhouse Network* - een groepering van consumentenverenigingen en wetgevers van 35 naties uit 6 continenten - een reductie van de CO₂-uitstoot met 20% tegen het jaar 2000 en met 50% tegen 2030 voorschrijft om het broeikas effect te vertragen. De mooie woorden van Van Miert zijn dan ook niet meer dan lipservice aan de publieke opinie.

In praktijk zien we dat de CO₂-taks vooral voor de financiële middelen voor alle nieuwe autostrades moet zorgen. De EG financiert immers de Brennerroute over de Alpen, de *voie rapide* door de Pyreneeën, de *Scan-link*, de Puymeronstunnel (Bordeaux-Valencia), de Brindi-

sioute... Nochtans betekenen meer wegen meer auto's en meer vrachtwagens. Zo is de *Scan-link* slechts leefbaar als het verkeer met 70% toeneemt. De effecten van deze nieuwe autosnelwegen zijn dan ook compleet tegengesteld aan hetgeen men met de CO₂-taks wou bereiken. Van een integratie van het Europees milieubeleid, zoals Jos Delbeke het zo mooi voorstelt, kan wat betreft de transportsector zeker nog geen sprake zijn.

Om te protesteren tegen deze uitbouw van het autostradenetwerk zal op 15 mei een internationale verkeersdagactie gehouden worden. De dag is een initiatief van A Seed (*Action for Solidarity, Equality, Environment and Development*), dat in België wordt opgevolgd door de verkeerswerkgroep van de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming (JNM). De datum is gekozen omwille van de op til zijnde conferentie van de *United Nations Committee on Environment and Development* (UnCED) van juni in Brazilië, de zogenaamde Rio-conferentie. Op deze wereldmilieutop, waar meer dan 170 landen rond de tafel gaan zitten, zal het broeikas effect terecht een belangrijk punt op de agenda zijn. A Seed vraagt van de westerse deelnemers om meer dan mooie woorden op deze conferentie.

Een van de gebieden die door de 'betonvreters' bedreigd worden, is het Nationaal Park van de Westelijke Pyreneeën waar men een autosnelweg zou willen aanleggen voor de ontsluiting van het Iberisch schiereiland. Deze 60 km lange vallei van de Aspe is een van de laatste wilde valleien van de Pyreneeën. Zeldzame planten en bedreigde diersoorten zoals de bruine beer lopen door de werken gevaar. *Youth and Environ-*

ment Europe (YEE) organiseert een permanente blokkade van de werken in de Pyreneeën.

De werken aan de snelweg zijn echter eind vorig jaar toch van start gegaan: door de dynamisering van bergranden en de verplaatsingen van bulldozers en kranen veranderde de vallei in een bouwwerf. Alle juridische acties falen voorlopig door de druk van de Spaanse en Franse regeringen en van de Europese Gemeenschap. Nochtans begonnen de werken zonder bouwvergunning en werd geen *environmental impact assessment* uitgevoerd, alhoewel dit verplicht is. Bovendien zijn de werken duidelijk in strijd met verscheidene EG-direktieven over de bescherming van het leefmilieu en de bescherming van de bruine beer.

Een schaalvergroting van de geweldloze blokkade in de Pyreneeën is daarom dringend noodzakelijk. Het YEE organiseert een internationaal aktiekamp van 4 tot 19 april. Door deze internationalisering van de acties hoopt YEE meer werklank te krijgen in de pers en bij de bevolking, om zo druk uit te oefenen op politici. Vanuit België roept de Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming de Vlaamse jongeren op om deel te nemen aan dit internationaal aktiekamp. Het vervoer vanuit België gebeurt per bus vanuit Antwerpen en Gent (prijs heen en terug 3000 fr). Misschien slagen internationale solidaire acties er wel in om de betonlobby's te dwarsbomen.

Mich Crols

Pieter Dierckx

Voor vragen en info over 15 mei en over de Pyreneeën-blokkade: Mich Crols, Blijde Inkamstraat 109, 3000 Leuven, ☎ 23.26.49. (werkuren)

Een week vol humor, spanning en erotiek?

Dat kan, met het meest doortastende weekblad van Vlaanderen! Elke week een flinke portie boeiende verhalen, onderhoudende gesprekken, baanbrekende humor en opwindende foto's.

• Verslind ons nieuwsgierige weekoverzicht.

Kijk mee door de komische bril van onze

columnisten. Volg onze handnekkige verslaggevers achter de schermen van film, sport, misdaad, showbusiness en politiek.

• Professioneler dan ooit, completer dan een 60-delig servies, frisser dan een pijsje, leuker dan de rest. U hoeft niet meer tussen de regels te lezen; bij ons staat het er allemaal in!

PANORAMA
DE POST

LEES EN BELEEF
WAT WIJ BELEVEN

DE WEEK BEGINT VOORTAAN
OP DONDERDAG.
NU IN UW KRANTENWINKEL.

Huurkategorieën

← vervolg van p.1

Het voorstel dat in het licht van de te bespreken nota door de Huisvestingsdienst van de KU Leuven werd uitgewerkt, gaat nog veel verder. Naast de eerstejaars, de minderbevoegden en de buitenlandse studenten staat ook de marktbeïnvloeding in dit voorstel als prioriteit aangegeven.

Een eerste stap in de beleidsvernieuwing is dan ook het bijkreeken van kamers in beheer van Studentenvoorzieningen. De wet van '60 voorziet immers dat de universiteit voor een derde van de koststudenten huisvesting mag inrichten, wat zou neerkomen op 6600 kamers in plaats van de huidige 2500. In het hieraan gekoppelde prijzenbeleid worden de vijf categorieën vervangen door een uniforme, vaste en marktrelatieve prijs, die ook in het contract zou worden vermeld. Voor '91-'92 betekent dat 5300 fr. Op dit bedrag kan een vermindering worden toegestaan zodat de huurprijs nog 4000 frank bedraagt. Voor de verminderde huurprijs zouden de studenten van de huidige categorieën B en C in aanmerking komen. De laagste prijs, zo'n 2400 frank, zouden de studenten uit de A-categorie betalen.

Een dergelijk systeem brengt natuurlijk een meerprijs mee, die in een

konkreet project zou moeten worden geïnvesteerd. De meerprijs komt er ten koste van de studenten uit de lagere categorieën: B-studenten zouden dan maar liefst ruim 1000 frank per maand meer betalen. Vast staat dat alle studenten die aan gedifferentieerde huurprijzen huren met grandioos meer geld zullen moeten komen aanzetten om hun maandelijkse huur te betalen.

De Algemene Vergadering van Sociale Raad sprak zich reeds eerder uit tegen een mogelijke reductie van de huurkategorieën. Zulke reductie betekent stevast dat de studenten opdraaien voor het tekort. Men kan zich afvragen of er in een dergelijk systeem nog wel sprake is van een 'sociale huisvesting'. Door het verschil tussen twee categorieën in zo'n grote mate te vergroten, vallen met name de studenten uit de vroege B-categorie uit de boot. Vanuit economisch standpunt is dit niet zo verwoestend als men bismarkt dat de meerderheid van de studenten uit residentiën zich juist in deze categorie bevindt. Bovendien speelt men met het idee om het uniforme prijsstelsel later ook open te trekken naar de privémarkt. Kamers die aan bepaalde standaardvoorwaarden voldoen, zouden voor huurprijzenvermindering in aanmerking

kunnen komen.

Aan het LUC in Diepenbeek bestaat reeds geruime tijd een vorm van huursubsidie. Het overgrote deel van de studenten huurt daar een kamer in een universitaire residentie, terwijl het aandeel van de particuliere verhuurinstaties juist afneemt. De universiteit keert aan de student een huursubsidie uit, afhankelijk van het inkomen van de ouders, en treedt eveneens als verhuurinstatie op voor de kamers in de privé. De huurprijs wordt wel vermeld, maar omwille van vroegere misbruiken (kotbazen zouden met dubbele contracten hebben gevoerd), is de huurprijs niet langer een referentie. Er bestaat dan ook geen maximumhuurprijs. Dit systeem beïnvloedt op geen enkele manier de kamermarkt in Leuven dan ook nauwelijks realiseerbaar. Het komt grotereels neer op het achterna hollen van de privémarkt, iets waar studenten uit minder bevoegde klassen hun hachje bij inschieten.

Indien het vasthouden aan de prioriteit van marktbeïnvloeding ten koste gaat van de sociale sector is het zeker nuttig eens na te denken of het wel zo pertinent is de gedifferentieerde huurprijzenpolitiek te verlaten, omdat de kloof tussen de minder en meer bevoegde door deze politiek alleen maar groter wordt.

Dorinda Dekeyser

Proces Suys na stopzetting burgerdienst

De Staat en militaire verdediging

Vorige week woensdag verscheen wetensbezwaaarde Stijn Suys voor het Hof van Beroep in Antwerpen. Hij was op 4 december 1991 door de korrektionele rechtbank van Mechelen veroordeeld tot 2 maanden voorwaardelijk omdat hij vijf maanden voor het einde van zijn burgerdienst weigerde om die nog langer als burgerdienst te beschouwen. Suys maakt deel uit van de actiegroep Gerold, die pleit voor een opleiding 'sociale verdediging' als alternatief voor de burgerdienst.

De actiegroep 'Gewetensbezwaaarden reageren tegen ongrondwettelijk langere dienstduur' (Gerold) heeft een breder eisenpakket dan haar naam laat vermoeden. Het handvol gewetensbezwaaarden dat samen de groep vormt, reageert niet enkel tegen het feit dat burgerdienst langer duurt dan legerdienst, maar ook tegen burgerdienst op zich als alternatief voor legerdienst. Bij de voorstelling van hun analyse gebruiken ze stevast de metafoor van de stoomketel: de burgerdienst is in feite enkel een uitlaatklep waarlangs het militaristisch denken te lastige elementen aflaat. Wie burgerdienst doet, werkt niet mee aan de uitbouw van een alternatief voor de militaire verdediging. Hij - meisjes kunnen nog steeds niet het statuut van gewetensbezwaaarde krijgen - houdt met andere woorden op een indirecte manier het leger in stand.

Gerold ijvert daarom voor een volwaardig alternatief voor de legerdienst en ziet dat in de zogenaamde 'sociale verdediging'. Sociale verdediging is een verzamelaar voor geweldloze, niet-militaire vormen van verweer tegen alle mogelijke bedreigingen van menselijke rechten en vrijheden. Onder die bedreigingen verstaat men niet enkel staatsgrepen of buitenlandse agressie, maar ook ondemokratische maatregelen, of het militarisme zelf. In dergelijke gevallen moet de hele bevolking (niet alleen het leger) zichzelf op efficiënte wijze kunnen verdedigen. Dat veronderstelt voorafgaande training in geweldloze aktietechnieken.

Vanuit die achtergrond ontplooft Gerold een strategie op twee niveaus: de individuele weigering van burgerdienst en de politieke druk om kiezen voor sociale verdediging wettelijk mogelijk te maken. Leden van Gerold weigeren konsekvent om met hun burgerdienst te beginnen of stoppen er halverwege mee. Met dien verstande echter dat ze allemaal werkzaam blijven in organisaties die werken met gewetensbezwaaarden, zij het niet meer als burgerdienst maar gewoon als vrijwilliger. Hierdoor stellen ze zich echter niet minder bloot aan vervolging.

De eerste Gerold'er die dit aan den lijve moest ondervinden, was Peter Claes. Zijn dossier kwam als eerste bij de procureur terecht. Na een reeks zittingen viel op 29 maart 1991 de uitspraak: Claes kwam er van af met 8 dagen effectief, een zeer lichte straf die zelfs onder de voorziene minimumstraf voor desertie ligt. Hoopgevend in het proces Claes was dat de rechter niet ongevraagd bleek voor de morele sterkte van de aangevoerde verdediging. Ook het Openbaar Ministerie eiste toen slechts de minimumstraf van twee maanden. Claes ging tegen deze uitspraak niet in beroep. Het is er Gerold immers niet in de eerste plaats om te doen vrijspaken te verkrijgen, maar wel om de discussie rond sociale verdediging te stimuleren. Processen vinden ze hiervoor echter niet de ideale aanleiding, omdat Gerold op zo'n momenten altijd vanuit een defensieve positie moet ageren.

Stijn Suys had op het gebied van de strafmaat iets minder geluk: op 4 december 1991 werd hij door de korrektionele rechtbank van Mechelen veroordeeld tot 2 maanden voorwaardelijk. Hij ging tegen deze uitspraak in beroep en had daarvoor een paar sterke argumenten, zo bleek ook afgelopen woens-

dag in Antwerpen. De advocaten van de verdediging, Frans Smeets en Thor Bergers, bepleitten in de eerste plaats een doorverwijzing naar Assisen, om de genoemde (politieke) reden.

Indien de rechter daar niet wou op ingaan, vroegen Smeets en Bergers de vrijspraak voor Suys. Naast de morele hadden ze hiervoor een paar sterke formele argumenten. Het ministerie van Binnenlandse Zaken maakte in de zaak Suys immers een kapitale fout: nadat Suys al lang had aangekondigd dat hij voor zijn part met de burgerdienst gestopt was, kreeg hij opeens, tot zijn eigen verbazing, de mededeling dat hij 'op onbepaald verlof' was gestuurd. Enerzijds daagde men Suys dus voor de rechtbank, anderzijds gaf men toe dat hij aan zijn militaire verplichtingen voldaan had en werd bovendien al zijn ingehouden soldij ineens uitbetaald. Binnenlandse Zaken liet wel na het parket hiervan op de hoogte te stellen.

Blunder

Een tweede argument van de verdediging is dat de tenlastelegging niet kan worden bewezen. Suys wordt ervan beschuldigd "zich aan zijn verplichtingen te hebben onttrokken, geweigerd te hebben deel te nemen aan een bevolen dienst of zich opzettelijk onthouden te hebben die dienst uit te voeren". De instelling waar hij werkte, Burgerdienst voor de Jeugd in Brussel, heeft nooit haar grote tevredenheid over zijn inzet onder stoelen of banken gestoken. Belangrijk in die optiek is ook dat de prestatiestaten die bewijzen dat Suys wel degelijk gedurende de laatste vijf maanden op zijn instelling heeft gewerkt in het strafdossier ontbreken. Ze werden nochtans naar het ministerie opgestuurd. Het ontbreken van die stukken in het dossier kan beschouwd worden als een schending van de rechten van de verdediging.

Tenslotte haalde de verdediging nog een inhoudelijk argument aan: Suys zou

gehandeld hebben in een 'morele noodtoestand'. Enerzijds legt de staat een dienstplicht op, maar anderzijds voorziet zij geen volwaardig aanbod aan keuzemogelijkheden om deze plicht te vervullen - zoals wel het geval is bij de schoolplicht (verschillende netten) of de kiesplicht (verschillende partijen). Immers, burgerdienst is geen volwaardige keuzemogelijkheid binnen de dienstplicht, als men zoals Gerold uitgaat van een verdedigingsplicht, vermits burgerdienst niet aanleert hoe men zich op andere manieren kan verdedigen, legt zij de militaire verdediging op als de enige mogelijke.

Net als bij het proces van Peter Claes waren er, naast de 'gewone' sympathisanten, ook een aantal politici die Gerold

hun steun betuigden: Hugo Coveliers (VU), Paul Pataer (SP) en Hugo Vandenderen (Agalev). Momenteel wordt concreet gewerkt aan een wetsvoorstel door Gerold, Vandenderen en Coveliers. Aanvankelijk werkte ook Pataer hieraan mee, maar sinds die niet meer verkozen is in het parlement, moet men zijn opvolger Renaat Landuyt proberen warm te maken voor de zaak. Het eigenlijke wetsvoorstel zou ongeveer af zijn; er wordt nog gewerkt aan de toelichting. Voor het in het parlement gebracht wordt, wil men wel nog proberen steun te krijgen van politici van andere partijen.

Politici

Dat is niet het enige concrete punt waarvoor Gerold momenteel werkt. Vanuit de argumentatie van de 'morele noodtoestand' (zie hoger), loopt momenteel een klacht tegen de staat voor een burgerlijke rechtbank. Bedoeling is de staat te laten veroordelen omdat ze geen keuzemogelijkheden voorziet binnen de dienstplicht. Daarnaast zal er in de komende weken nog actie gevoerd

worden rond de zaak van Peter Claes. Claes is immers nog steeds niet opgeroepen om zijn 8 dagen uit te zitten: de Belgische gevangenis zittingen zoals bekend overvol. Gerold wil deze situatie aangrijpen om nog eens de discussie rond sociale verdediging op gang te brengen. Claes zou tijdens de Paasvakantie zijn straf uitzitten, niet in de gevangenis maar op een manier die voor het grote publiek zichtbaar is. Men denkt bijvoorbeeld aan een karavaan die zou rondtrekken in het Antwerpse. Men hoopt op die manier de vraag 'Moet iemand die kiest voor sociale verdediging op die manier bestraft worden?' op een zeer aanschouwelijke manier naar buiten te brengen.

Pieter De Gryse

De uitspraak in het beroep van Stijn Suys valt op 10 april voor het Hof van Beroep in Antwerpen (Waalbe Kaat). Steun voor Gerold is steeds welkom bij het Forum voor Vredesaktie (Van Elewijckstraat 35, 1050 Brussel, ☎ 02/648.75.83) en op rekeningnummer 001-208/544.97.

Links en nog niet helemaal veroordeelde: Stijn Suys. Rechts en nog niet gevangengenomen: Peter Claes. Anno 1990.

(foto Hielke Grootendorst)

Kringbladen op de rooster

Gilbert in knoei met zijn penopauze

Voorwaar, eens om de paar maanden heeft Veto de presentie om een aantal kringbladen te bespreken. Dit keer gaan het Newtonneke van de Winezen (bepaald van hun wedstrijdjes), het Neurosoje van de psychologen (bepaald in eigen kring), de Balans van het VRG (niets slechts van de Balans) en het Winkelertje van Ekonomika (nu reeds befaamd voor hun voorpagina) voor de bijl.

De meeste kringbladen dragen humor met een grote H hoog in het vaandel. Niet zo bij het Newtonneke. Wie dacht dat de Winezen geen deftig en serieus woord kunnen produceren heeft het grondig fout. Het laatste Newtonneke dat ons bereikte, gedateerd 27 januari, bericht over de betoging van de wetenschappers en de aktiviteiten 4er ere van 25 jaar sportjaar. Een heus artikel, droog en gestoffeerd, is gewijd aan de paasaksamen.

Voor de nodige inside-informatie zorgt een interview met Wim Van Dael, professor in de statistische fysika. Of wat dacht u van "We werken al een hele tijd aan lasvergangen en kritische fenomenen in de fluida. Aanvankelijk waren dat gas-vloeistofsystemen die zo eenvoudig mogelijk werden gekozen. Deze opstellingen vereisten dan wel lage temperaturen en hoge drukken, wat eksperimen-

teel een uitdaging betekende. Toen kwam de renormalisatiegroeptheorie, waardoor de universaliteit van kritische verschijnselen werd beklemdoont."

Penopauze

Het beste van het Newtonneke is en blijft echter hun wedstrijd. Test voor de Winezen om "te laten zien dat ze niet alleen gemaakt zijn om ellenlange ingewikkelde formules... te produceren." Dit keer zonder spelingsfaulen, zoals ze zelf vertellen en (hoera) "proffen, assistenten e.d." mogen ook deelnemen, in een aparte categorie wisselaar. Ook al gaat Veto zich niet wagen aan de wedstrijd in de getaltheorie, kombinatoriek, logica en kansrekenen - en dus weer geen t-shirt winnen - het Newtonneke mag er winkezen. Wij missen enkel een paar illustraties.

Het Neurosoje, blad van de psychologen, vat het leven en zijn kringblad nogal zonnig en humoristisch op; alles in het Neurosoje is humor. Enkel de berichtgeving over de feestweek van Psychologie, de werkgroep 'steun aan derden' (de kring der psychologen spendeert 10.000 frank aan Krickelsparen, Vredeseilanden en Amnesty International) en het nieuws over de Shrink, het kringkafje der psychologen, vertonen een zekere graad van serieuheid.

Voor het overige, al kolder wat de klok slaat, het begint met het psychologisch woordenboek. Hierin wordt sperma 'freudsap' en een komkommer 'een

opdringerig pedofiel'. Het humorgehalte stijgt in het basketbal-verslag: Psychologie - Wina 24-74 en Psychologie - VRG 38-108. Let wel "in vergelijking met de eerste wedstrijd steeg de produktiviteit met maar liefst 58%, terwijl we (de psychos) slechts 36% meer korven te slikken kregen. Als deze positieve prestatiecurve zich doorzet zullen we over eeksakt 7 wedstrijden onze eerste overwinning boeken met de spektakulaire cijfers van 934 tegen 865."

Het toppunt van nonsens wordt echter bereikt op pagina 23 van het Neurosoje. "Er is alweer een nieuw orgaan bijgekomen. En daar waar we in ons lichaam erop zullen toezien dit euvol onmiddellijk te aborteren, gaan we dit ekstra verwennen, universaliseren en wie weet multipliceren, eventueel onder verdoken vormen." Toch een aparte manier om een artikel over Milieuraad te beginnen. Kan het volgende keer ook een beetje serieus? Misschien in een vijfde deel van "De ontwikkeling van de mens", na "Gilbert, in de knoei met zijn penopauze".

Paarden

Balans, het kringblad van het Vlaams Rechtengenootschap (VRG), ziet de zaak wat ernstiger. Blikvanger, naast de nieuwjaars toespraak van deken Versteegen en het interview met professor Van Orsenhoven, is de enquête in verband met de slaagcijfers in eerste licentie Rechten. Bij studenten in tweede licentie Rechten werd gepeld naar de mogelijke oorzaken van de lage slaagcijfers in de eerste licentie. Het VRG zelf vermoede dat het docergedrag en de aard van de cursussen oorzaak is van de serieuze schijfing. Te vaak moet er louter geblokt worden en wordt veel geheugenwerk verwacht, terwijl het VRG liever zag dat "de eerste licentieprofessoren ons leren hoe te denken in plaats van wat te denken."

In een reactie op het wegemen van

de Veto's, krijgt de universitaire overheid een veeg uit de pan. Niet enkel werd de studententegenwoordiging niet naar hun standpunt gevraagd over de Veto-kwestie, ook in verband met het verbod op de buitendopen passerde de academische overheid de studenten. Bovendien wordt ook in Alma het studententent protest niet *au serieux* genomen, aldus Balans.

Tot zover niks dan lof. Helaas is Balans niet gespeld van eng seksisme. Wat te denken van de straatinterviews met 'een stootgriet van het KVHV' en 'het servertierje van de Revue'. Subtiel is anders.

Meest opvallend aan het Winkelertje is alvast de voorpagina. Hierop staat een ventje afgebeeld, dat de enorme verhoging van zijn teelballen in een overpeinzing toeschrijft aan een absolute nood aan vakantie. Verder blijkt het blad van de economen terug op zijn jaarwering. Op al dan niet emotionele wijze bedankt zowat iedereen iedereen. In een drie pagina's tellende brieft schrijft professor Lefebvre zijn bemerkingen over het studentenleven. Na een ganse pagina mijmeringen en overpeinzingen in de stijl van "ik vrees dat ik niet helemaal geschikt ben voor een dergelijke opgave", komt hij ter zake. En wel zeer gestructureerd.

Ten eerste is de man verheugd over het engagement van de studenten economie. Ten tweede is professor Lefebvre verheugd over de toename van het aantal meisjesstudenten. Ten derde en ten laatste moet hij konkluderen dat er toch wat schort met de moedertalen van de studenten. Zo blijkt in een tetsisprake te zijn van een bedrijfsleider die zijn zaak 'begost', een ondernemer die er in geslaagd is 'op de kip met de gouden eieren te springen' en een bedrijfsleider die 'geboren was met een stuk glas in zijn buik', omdat de arme man succesvol was in de glassektor.

Ria Vandermaesen

New-wave tien jaar oud

Een stuk van onze jeugd

Vrijdag start Belgisch Congo met een nieuwe reeks new wave-fuiven naar aanleiding van de release van het vierde album in de 'New Wave Club Class X'-reeks. Deze albums, die alternatieve hits of kultuussukken uit de periode '78-'85 bevatten, worden uitgebracht door het Antler/Subway-label. Antler/Subway begon tien jaar geleden met het uitbrengen van producties van een aantal beginnende Belgische groepjes. Het groeide - dankzij de *housse* in elektronische dansmuziek van de laatste jaren - uit tot een van de belangrijkste onafhankelijke platenmaatschappijen van België. Veto praatte met Olivier Marette, die onder meer projectkoördinator voor voornoemde albums is en instaat voor de internationale contacten van het label, en ook heel even met Erik Dries die zich bezighoudt met promotie en layout, en die beter bekend is als zanger van Siglo XX.

Antler/Subway, dat toendertijd nog simpelweg Antler heette, werd in '82 opgericht door Roland Beelen en Maurice Engelen. Beelen presenteerde in die tijd op FM Brussel en Radio Scorpio een aantal programma's, waarvoor hij regelmatig demo's ontving. Bovendien had hij in zijn tuinhuisje in Wezemaal een kleine studio gebouwd waar jonge bands uit het door de punkgolfe ontstane alternatieve circuit kwamen opnemen. Beelen nam dan het initiatief voor 'No Big Business', een verzamelaar die een springplank vormde voor onder andere Luc van Acker, Siglo XX en The Scabs. Vervolgens richtte hij samen met Maurice Engelen, die toen nog een boekingskantoor runde, Antler op. Een ruim deel van de releases uit die beginperiode bestond uit werk van groepen die elkaar in Leuven in kafee 'Arno' ontmoetten zoals The Singles, Siglo XX en The Neon Judgement. Andere bands die in die tijd werk bij Antler uitbrachten zijn 2 Belgen, Nacht en Nebel, The Employees, Chow Chow en Poésie Noire.

Fruit

Vanaf 1987 kreeg het label stilaan zijn huidige profiel door de dan ophefmakende *electronic body music*. Bands als A Split Second, The Klinik en The Neon Judgement zorgden ervoor dat het label ook buiten de landsgrenzen bekendheid verwierf. Een volgend belangrijk element in de evolutie van het label was het new beat-fenomeen: producers Morton, Sherman en Bellucci en projecten zoals Erotic Dissidents, Taste of Sugar, Lords of Acid en 101 zorgden voor het nodige hitparadesukses. Anno 1992 is Antler/Subway - de toevoeging Subway vond plaats in 1989 - een goed draaiende bedrijf dat zich vooral toeleet op elektronische dansmuziek (onder andere *Belgian techno*, *neo-beat*, *ambient dance*) maar toch zijn oorsprong niet vergeten is, getuige de eerder genoemde new wave-verzamelaars.

Veto: *Waarom die new wave-verzamelaars? Is er zoiets als een new wave-revival?*

Marett: «Het idee ontstond reeds enkele jaren geleden, maar we zijn er pas

vroeg jaar mee begonnen. Ik heb wel gehoord van een *revival*: zo stond er in een Franstalig fanzine een artikel waarin sprake was van een *punk-revival*. Zelf weet ik niet echt waarover het gaat. De bedoeling was in elk geval niet op een eventuele *revival* in te spelen. Het opzet is veeleer ingegeven door onze persoonlijke smaak: onze muzikale oorsprong ligt in de jaren '80. Er bestaat ook veel materiaal uit die tijd dat op cd en zelfs op vinyl niet meer beschikbaar is. Het betreft een reeks verzamelingen van bekende en onbekende nummers die van lange adem kan zijn: er zijn nu vier cd's uit maar het worden er minstens tien. Vanaf volume 2 of 3 hebben we aanvragen gekregen voor het organiseren van fuiven, zoals nu in Belgisch Congo. Ook jeugdklubs en andere diskoteken die vijf à tien jaar geleden die muziek draaiden, willen wel eens een new wave-fuif organiseren. We rekenen erop op een termijn van 2 à 3 jaar toch een oplage van 10.000 per volume te halen, waarvan het merendeel waarschijnlijk in België zal worden verkocht.»

Veto: *Antler heeft zich de laatste jaren trouwens meer toegelegd op de nieuwe dansmuziek, die door de gevestigde rockpers dikwijls wordt afgedaan als een trendy wegwerpproduct. Is er een toekomst voor dit soort muziek?*

Marett: «Er is wel toekomst. Zo hebben we sinds juni-juli '91 veel Belgische platen kunnen exporteren en licenties kunnen verkopen overal in Europa, maar ook in Amerika of Japan. België beleeft ook weer een techno-rage, met als gevolg dat er opnieuw meer en meer platen uitkomen. Daartussen zitten dan ook veel slechte platen. In het buitenland heeft België echter een heel goede naam: we verkopen bijvoorbeeld erg veel in Nederland. Wat de berichtgeving in de pers betreft: er zijn meer rock- dan *dance*-gerichte journalisten in België. De *dancescene* is bovendien nog een wereld apart. Een paar tijdschriften berichten weliswaar over dansmuziek, maar op een erg gespecialiseerde manier. Ze worden dan ook niet door de grote massa gelezen. Er is ook heel weinig *cross-over*: Humo zal het bijvoorbeeld

zelden over dansmuziek hebben. Bovendien verschilt het formaat: hedendaagse dansmuziek verkoopt veelal op maxi's, terwijl men in de rockjournalistiek vooral over albums schrijft. Soms publiceert men wel eens een artikel waarin dansmuziek in het algemeen aan bod komt. Maar er wordt niet op een regelmatige basis over groepen en nieuwe releases geschreven.»

Veto: *Denkt u dat dit soort muziek dezelfde impact kan hebben als destijds punk en new wave, die de rockwereld toch behoorlijk veranderd hebben?*

Marett: «Dat is zo gebeurd in Engeland. Twee jaar geleden had je daar de *Manchester scene*, die heel sterk was beïnvloed door dansmuziek. Maar zelfs groepen als U 2 of The Rolling Stones vertonen op hun laatste platen heel duidelijke *dance*-invloeden. In België lijkt er minder sprake van beïnvloeding te zijn. Een groep als Poésie Noire probeert beide genres wel te vermengen, maar lijkt zijn eerste fans of toch minstens een deel van hen daardoor verloren te hebben. Ik denk dat in België mensen die dansmuziek maken weinig uitstaans hebben met rock, en vice versa. Er zijn mensen die *dance* met punk vergelijken. «De muzikale revolutie van het einde van de jaren '80 en van de jaren '90 is *dance*», zeggen ze. Maar in deze rage gaat het niet over grote studio's of grote budgetten. Het zijn echte doe-het-zelf-platen. Veel mensen die dat soort platen maken doen dat ook bij hen thuis. Een ander verschil met punk is dat *live*-optredens weinig of niet voorkomen. De muziek bevat ook helemaal geen boodschap, hooguit een aansporing tot dans en plezier maken.»

Veto: *Hoe zou u het *dance*-publiek typeren? In het Leuvense studentenmilieu is er van een techno-rage bijvoorbeeld weinig te merken.*

Marett: «In België gebeurt het meer rond Gent en Antwerpen. Ook de omgeving van Hasselt telt nogal wat diskoteken en *house-freaks*. In Nederland is er eveneens een grote *technoscene*. Ik meen dat het studentenpubliek minder geïnteresseerd is in dansmuziek. Zij vormen veeleer een rockpubliek. Ik denk bovendien dat studenten liever op kafee gaan. En hoeveel diskoteken in Leuven draaien techno?»

Reklame

Veto: *Men heeft het tegenwoordig dikwijls over de internationale vermaardheid van de Belgische dansmuziek. Is België echt zo belangrijk?*

Marett: «Dat is dus niet overtrokken. België is momenteel 'in'. Dat kan natuurlijk snel veranderen. In de new beat-tijd was new beat hier erg populair, meer dan techno nu. Het was ook wel populair in Frankrijk, maar is nooit echt

Eksklusief voor Veto: de hippe new-look van Antler. Kenners herkennen rechts uiteraard Siglo XX-frontman Erik Dries. Links Olivier Marett.

(foto Rob Stevens)

doorgebroken in Engeland. De Belgische techno heeft misschien minder eigen karakter, klinkt minder Belgisch, maar het verkoopt meer in het buitenland. De Belgische platenfirma's beginnen tegenwoordig ook heel snelle platen uit te brengen: 140 à 150 bpm (*beats per minute*). Ik heb zelfs gelezen dat R & S (een andere Belgische platenmaatschappij, nvdv) platen van 160, 170 bpm wil uitbrengen. Dat is érg snel. New beat was veel langzamer. Het merendeel van de muzikanten die nu techno maken zijn trouwens dezelfde mensen die destijds voor new beat-producties tekenden. Ze kunnen maar beter zijn: ze hebben in materiaal kunnen investeren, ze hebben nu al drie of vier jaren ervaring, en toen new beat begon was dansmuziek iets nieuws in België. Zo gingen rockmuzikanten zich er mee inlaten. Een klein voorbeeld: Ad Cominoto van Charles et les Lulus is ook met house bezig.»

Veto: *Een vaak gehoord verwijt is dat iedereen new beat, house of techno zou kunnen maken.*

Marett: «Technisch gezien is het simpel, maar je moet de feeling hebben. Zo makkelijk is het dus niet.»

Dries: «Het voordeel van de hedendaagse technische apparatuur is wel dat je een perfect klinkende plaat kan maken zonder dat het je een jota kost: het enige wat je moet doen is producties die in dure studio's gemaakt werden, samplen.

Je hoeft geen studiotijd meer te huren: je kan thuis 95% van het werk uitvoeren.»

Marett: «Indien er opvallend gestolen is, krijgt de betrokken artiest een rechtszaak aan zijn been. Het is echter niet altijd zo dat er aan een productie nog te horen valt welke *samples* erin verwerkt zijn. Sommige mensen vinden dat schandelijk, maar het is ondertussen een gewoonte geworden. Je kan het eigenlijk niet 'stelen' noemen, maar gewoon 'gebruiken'.»

Kris Jacobs

De vier new wave-fuiven vinden plaats in Belgisch Congo. Eerste in de reeks valt te beleven nu vrijdag 27 maart.

Handikap

In de Leuvense residenties huistven men sinds jaar en dag een aantal gehandicapten. Elk van hen wordt 'omkaderd' door een ploeg van een 15-tal vrijwilligers-residenten. Heb je zin om volgend jaar deel uit te maken van zo'n ploeg en een brok verantwoordelijkheid (voornamelijk het uitvoeren van klusjes) op te nemen? Neem dan snel contact op met Joske Vettenburg, Huisvestingsdienst, Naamsestraat 80, ☎ 28.44.02. Elk jaar zijn er meer kandidaten dan plaatsen. Je kan je ook met een groep vrienden opgeven.

D.T.P.

Professioneel sekretariaat

TEKST VERWERKING • VERTALINGEN

STAVAN PUBLISHING

GEMEENTESTRAAT 1 3010 KESSEL-LO

TEL. 016/35 06 01 FAX 016/35 07 12

Paardrijden
met Melanie

Bigband blaast zijn achtste speeljaar af

De rare snuiters van de bigbandritmesektie

In 1983 speelden enkele ingenieursstudenten op de VTK-revue 'New York, New York' van Frank Sinatra. Dat nummer was de aanleiding tot de oprichting van de Interfak Bigband. Dinsdag concertieren de Bigband en Dixieland, ter afsluiting van hun werkjaar. Veto sprak met dirigent Bart Preneel.

De Big Band is het jongste muziekensemble aan de KU Leuven. Het Universitair Symfonisch Orkest (USO) viert zijn dertigjarige bestaan, het Leuvense Universitair Koor (LUK) werd gesticht in '69 en het Universitair Harmonieorkest (UHO) in '79. In de beginperiode telde de Bigband een twaalftal mensen, hoofdzakelijk ingenieursstudenten. De relatie van de Bigband met Toegepaste Wetenschappen is altijd sterk gebleven. Tot voor twee jaar speelde hij nog op het galabal van VTK, en nu luistert hij nog steeds de hierproefavond van dezelfde kring op. Ondertussen is de band ook al herhaaldelijk uitgenodigd geweest op de Valkleesten, en speelt hij bijvoorbeeld ook op kaas- en wijnavonden van kringen.

Akademie

In de loop der jaren sloten zich ook studenten uit andere fakulteiten aan bij de Bigband, zodat de groep nu 25 tot 30 mensen telt. De minimale bezetting: 5 saxofoons, 4 trombones, 4 trompetten, een klarinet en een ritmesektie die gevormd wordt door een (elektrische) bas, drums, een piano en een slagtaar. De specifieke bezetting impliceert een vrij grote individuele verantwoordelijkheid van de muzikanten. Wanneer een violist ziek is, ondervindt zelfs een klein orkest daarvan geen enkel nadeel. Hooguit spelen de overigen een beetje harder. Maar wanneer de bespeler van de baritonsax ziek is, mist een bigband een stem. Dat geldt *a fortiori* voor de Dixielandband, die in '87 ontstond binnen de Bigband. Dit gezelschap telt minimum 8, maar soms ook 10 of 11 leden: een tenorsaxofonist, klarinetist, trompettist, trombonist, en de ritmesektie, bestaande uit drummer, pianist, bastuba- en banjoespeler.

Elk jaar verandert een deel van de muzikanten, wat betekent dat het repertoire voor een stuk opnieuw moet worden ingestudeerd. Dat een vierde van de bandleden, die ondertussen min of meer een vaste waarde geworden zijn, wegvallt, vang je niet zomaar op. Toch kan de Bigband rekenen op zes afgestudeerden, die blijven komen. Verder spelen ook een personeelslid en een vijftal assistenten mee. De studenten vormen de grote meerderheid.

"De muzikanten moeten in de eerste plaats goed kunnen lezen," meent dirigent Bart Preneel. "Bovendien is jazz muziek spelen op technisch gebied niet altijd even makkelijk: wij hebben bijvoorbeeld een *high blower*-trompet-

dig, iets waartoe niet elke trompettist in staat is." De Bigband heeft ook regelmatig moeten zoeken naar een geschikte slagtaar. Als onderdeel van de ritmesektie spelen de piano en de gitaar allebei akkoorden. Omdat deze snel veranderen, moet de gitarist echt wel niveau hebben. "Maar vaak spelen goeie gitaristen liever solo," weet Preneel.

Preneel is er bij van bij de oprichting. Hij is nu als assistent verbonden aan de afdeling Elektronika, Systemen, Automatisering en Technologie (Esat), van het departement Elektrotechniek in de fakulteit Toegepaste Wetenschappen. Hij speelde in jazzgroepen en volgde een aantal cursussen. Vanaf 1987 nam hij de leiding van de band op zich. Met tien muzikanten was een dirigent geen noodzaak, met 25 wel. De Dixieland, waar Preneel de tenorsax bespeelt, doet het zonder dirigent.

Ziek

In tegenstelling met de dirigenten van de twee orkesten wordt de dirigent van de Bigband (evenals die van het koor) niet betaald. De orkesten beschikken over een ruimere financiële armlag, hoewel die zeker niet mag worden overschat. Dat is zo met de jaren gegroeid. "Vroeger werd er in de orkesten zelfs iemand betaald om de partituren en de pupiters klaar te leggen. Daarmee is men nu ook gestopt. Het budget van de Kultuurcommissie of van Informatie en Onthaal kan het gewoon niet dragen," vindt Preneel.

Zoiets klinkt vreemd als men het rijtje prestigieuze namen afdraait waarop de Kultuurcommissie een beroep doet voor haar uurtje Kultuur op woensdagmiddag. De commissie legt haar prioriteiten buiten de universiteit. Bart Preneel vindt dat maar normaal: "Als ik het kultuurbeleid aan deze unief moest voeren, zou ik juist hetzelfde doen. De universitaire ensembles zijn ook niet in staat om elke maand een concert op vivo te geven. Een degelijk concert vraagt een serieuze voorbereiding. En indien de cultuurverantwoordelijke publiek wil aantrekken, dan zal zij bekende namen moeten uitnodigen."

De Bigband en het koor zijn vzw's van de orkesten zijn feitelijke verenigingen. De band haalt zijn middelen voornamelijk uit eigen optredens. De uitgaven zijn ook niet zo groot. Na elke repetitie krijgen de muzikanten een drankje aangeboden, en jaarlijks organiseert men ook een feestje. Samen goed voor een kleine 50.000 frank. Het traditioneel concert in maart wordt gesponsord door de Kultuurcommissie en het repetitielokaal boven de Grote Aula in MT krijgt het ensemble gratis. Dit lokaal is hetzelfde als dat van het harmonieorkest. Dure instrumenten die de band gebruikt, zoals de bastuba en het drumstel, zijn eveneens eigendom van het harmonieorkest. Enkel de aankoop van partituren baart de band soms zorgen. Muziek voor bigbands, en zeker voor Dixieland, is moeilijk vindbaar in België, en zeer duur. Soms wordt tot een aankoop overgegaan, maar er worden ook geregeld partituren uitgewisseld met West-Vlaamse bigbands. Illegaal kopiëren gebeurt natuurlijk, zoals in elk amateurorkest.

Bastuba

In 1990 besloten de universitaire ensembles om jaarlijks een gezamenlijk promconcert te geven. Sinds de organisatie van dit concert in november zijn de ensembles een beetje naar elkaar toegroeid. In het verleden keken de leden van de orkesten wel eens neer op de snuiters die zich bezighielden met die 'populaire' jazz deuntjes. Terwijl grote muzikanten als Theo Mertens (trompet) of Walter Boeykens (klarinet), die hun sporen in de klassieke muziek ruimschoots hebben verdiend, toch ook van

andere markten thuis zijn: met veel plezier overigens.

Dinsdagavond om 20.30 u presenteren de Interfak Bigband en Dixieland hun vierde jaarlijks concert. Niet in de Grote Aula of in de Aula Pieter De Somer: daar kan men immers geen drank serveren, en de band wenst zijn concert veeleer in een soort *café chiantiam*-sfeer te houden, met tafeltjes en een cocktail. Tweehonderd toeschouwers worden er verwacht, dat is nog geen zesde van het aantal dat vorige week het schitterend concert van het symfonieorkest bijwoonde. Omwille van het strenge brandreglement mogen er echter ook niet meer dan tweehonderd mensen binnen in de promotiezaal van het Arenbergkasteel. Gastsolist uit de Belgische jazzwereld is dinsdag Johan Vandendriessche, die nog lid was van de vorig jaar afgeschafte BRT-bigband.

Vandendriessche doceert aan de jazzakademie te Overijse en maakt deel uit van verschillende jazz-ensembles. Op het programma van het concert staan zowel oude swingnummers, als moderne jazzstandards en een 'trage'. De Dixieland brengt vijf eigen nummers.

Dirk Boeckx

Bigband: rare snuiters die graag jazz deuntjes spelen? (foto Karel De Weerd)

INTELLEKTUELEN ALLER LANDEN

DE KULTURELE ONHEILSBODE UIT NAVARRA

Drankindustrieën - In Leuven leven jaar na jaar een goeie twintigduizend mensen *in transit*. De meeste studenten komen en gaan, enkel blijven. "Hij is blijven hangen", wordt een beetje meewarig gezegd van iemand die nooit echt afscheid heeft genomen van het studentenleven, en die ook na zijn dertigste nog op kamers blijft wonen. Mensen die twintig jaar geleden afstudeerden aan de KU Leuven, klagen vaak dat er zo weinig leeft onder de huidige studentengeneratie. "Vandaag de dag komt het grootste deel van de studenten naar Leuven om een diploma te halen. Wat daarbuiten gebeurt, op sociaal-politiek of op cultureel gebied, volgen ze wel, maar het kan hen maar matig boeien." hoort men vaak. Zwartijkkerij? Er is misschien wel iets van aan.

Ivo Hermans krijgt buikpijn van de oppervlaktigheid die Leuven vanaf het einde van de jaren tachtig kenmerkt. Hermans is 42, en studeerde in de jaren '70 archeologie aan de KU Leuven. Hij is afkomstig uit Antwerpen, leefde een tijdje in Brussel, maar koos, na omzwervingen in Andaloësië, uiteindelijk voor Leuven. Hermans nam, samen met enkele gelijkgezinden, een jaar geleden een origineel initiatief: hij richtte 'De Koerier van Navarra' op, een vzw tegen de *homogenisatie* van de Europese cultuur. De naam is afgeleid van de beroemde postdienst van de Spaanse Habsburgers. In de tweede helft van de zestiende eeuw zond Filips II koeriers naar alle uithoeken van zijn rijk, van Navarra tot de Zuidelijke Nederlanden. De boden kwamen met verschillende Europese cultuurvormen, smaken en inzichten in contact. De vzw verenigt een zestigtal leden, voor het grootste deel dertigers, van zeer uiteenlopende pluimage, die zich herkennen in het opzet van de initiatiefnemers: aanpakken bij wat er nog rest van de oorspronkelijke cultuurvormen in verschillende gebieden van Europa, deze proberen te stimuleren, te herontdekken, en discussie rond te voeren. Muziek neemt daarin een belangrijke plaats in.

Sinds oktober van vorig jaar heeft de vzw aan de Tervuursevest 130 een lokaal geopend, dat bewust vreemdend werkt in tijd en ruimte. Portretten van Oosteuropese muziekinstrumenten hangen naast foto's van een Porthuis op de Taag of van flamenkospelers. De muziek in het lokaal: het Portugees van de *fado*, het Hongaars van de *czardás*, het Grieks

van de *rembetika*. De energie van de initiatiefnemers richt zich hoofdzakelijk op de levende Europese stadsmuziek; de uitdrukking van haast onbekende subgroepen in de marge van enkele grootsteden op dit continent. Net als de anglofone rock, brengt deze verwaarloosde stadsmuziek brandende thema's van nu: geweld, eenzaamheid, ontworteling, prostitutie, drugs...

Hermans loopt niet hoog op met de kafeekultuur van vandaag in Leuven. "Het zich geestelijk laven van de student is verdwenen. Studeren stelt niets anders meer voor dan een stadium tussen school en carrière. Vroeger waren de Leuvense

afreageert en de beest uithang door te lallen of op de tafels te springen. Dat soort kafees is op dit moment misschien wel op twee handen te tellen, vindt Hermans. Hij noemt enkele namen: 'De Wiering, Metropole, het Staf-keuke, Libertad, den Amedee. En dan tot vorig jaar De Reynaert. Misschien hoort d'Adario er ook nog bij; d'Adario is, hoewel louter commercieel, toch nog ergens de erfgenaam van 't *Geflatteerd Portret* (een jazz-keuke dat vier jaar geleden ter ziele ging, db). Den Allee en Den Delper niet meer, die zijn sinds een vijftal jaren verwaterd."

"In bovenvermelde kafees durft men

kafees de plaatsen bij uitstek waar studenten zich buiten de universiteit ontwikkelen. In vele kafees hing een geladen sfeer: oudere studenten of afgestudeerden brachten nieuwelingen diepgang en engagement bij en er werd vurig gediscussieerd. Nu worden de kafees bevolkt door overwegend jonge mensen. Waar vind je nu nog de intellectuele *scene*, de enorme geestelijke produktiviteit buiten de unief die zo typisch was voor de periode tussen '68 en '80" mijmert Hermans.

Hij heeft het niet over kafees waar de wereldrevolutie gemaakt wordt, maar waar zowel studenten als afgestudeerden elkaar bij wijze van spreken dagelijks kunnen terugvinden in een welbepaalde sfeer - moeilijk te omschrijven maar toch vertrouwd. Kafees die meer zijn dan drankindustrieën waar men zich

nog eksperimenteren met de muziekkeuze. Niet steeds toegankelijke, populaire Engelstalige konsumptiemuziek; klassiek en jazz kunnen, en men is niet beschamd om de *fifties* en *sixties* nog regelmatig aan bod te laten komen. Maar in welke kafees wordt er Spaanse *flamenco* gedraaid, of Hongaarse *czardás*, of het Franse *chanson*?"

Allemaal verzopen toefilosofie. Of misschien wijze woorden van een kultuurfilosoof-in-spe. 'De Koerier van Navarra' wil het enge leidendekijnde doorbreken. Alle belangstellenden zijn welkom in het gezellige lokaal. Er zijn enkele typische Spaanse hapjes verkrijgbaar, en een hele trits aperitieven en geestrijke dranken. (DB)

'De Koerier van Navarra', Tervuursevest 130, is open op woensdag-, donderdag- en vrijdagavond vanaf 20.00 u.

Jef van Balen in Leuven

Roze konijn blauwe jurk

W ie voor 3 april de Centrale Bibliotheek binnenwandelt, zal ongetwijfeld even verwonderd inhouden voor het glazen sas van de centrale ingang. De vier deuren, de zijwanden en het plafond zijn volledig beplakt met honderden zwart-witte kinderfoto's. Na een korte nadere inspectie en enig snel denkwerk, trekt de verwonderde bibliotheekganger de konklusie: dit is hoogstwaarschijnlijk kunst. Inderdaad, van de Kempenaar Jef Geys.

Waarom komt de bezoeker bij plotske konfrontatie met dergelijke konstruktie spontaan tot de klassifikatie 'kunst'? Hij is waarschijnlijk al herhaaldelijk in contact gekomen met gelijkwaardige produkten, waarvan hem telkens werd verteld dat het ging om kunst: in een museum, in kunstprogramma's op tv, tijdens lessen estetica, op de cultuurpagina's van de geschreven pers... Misschien kent hij zelfs de naam Jef Geys en het daaraan verbonden etiket 'kunstenaar' en heeft hij al gehoord van diens nieuwste project 'Lapin rose robe bleue' waarin gebruik wordt gemaakt van kollages van (tintieme) kinderfoto's waarop de ogen door een zwarte streep worden bedekt.

Voeden

Het kan natuurlijk ook dat de bezoeker nog steeds vol onbegrip over de kollages door het sas komt, niet wetend wat hij met die rare konstruktie moet aanvangen. In dat geval zijn er echter een hele resem factoren die hem duidelijk willen maken dat wat hij net gezien heeft 'kunst' is. Er is de lokatie, een universiteitsbibliotheek, waar met de regelmaat van een klok tentoonstellingen doorgaan. Er zijn de persrecensies over het werk van Geys in de kultuurbladen van nationale en regionale bladen, van de hand van redakteurs die bekend staan voor hun competentie inzake kultuur.

Ter gelegenheid van zijn initiatief geeft Jef Geys zelf ook een krantje ('Kempens informatieblad') en een kopiebundel uit, die gratis ter beschikking staan van de bezoeker. Ook hierin vindt men teksten van kenners die door hun

taalgebruik, redeneervorm en globale visie de lezer direct en onomwonden duidelijk maken dat de handelingen van Jef Geys kunst zijn. Of wat dacht u van een zin als "In de kunst van de kunstenaar verwijst alles naar alles" in het 'Kempens informatieblad' over 'Lapin rose'?

Schoentje

Het weze dus duidelijk: voor de instanties die hierover beslissen, is waar Jef Geys zich mee bezighoudt, kunst. Hier wringt echter het schoentje: hoewel Geys allerminst weigerachtig staat tegenover het etiket 'kunst', is hij altijd in de klinch gegaan met de instellingen die dit toekennen, precies omdat hij hun recht om te beslissen of iets al dan niet kunst is, aanvecht. Hij past overduidelijk in een lange traditie van kunstenaars die er problemen mee hebben om zich zondermeer in de kunstinstutatie te laten inpakken. De vraag 'wie of wat maakt iets tot kunst?' zou volgens zo'n kunstenaar moeten beantwoord worden met 'de kunstenaar' en niet met 'de critici, de

musea...', die als beklammerend, want katalogerend, worden ervaren.

Een goede illustratie van deze redenering is Geys' werk 'Zomerchalet' uit 1977. Drie maanden lang bouwde Geys helemaal alleen aan een zomerhuisje in de tuin van zijn schoonmoeder. Hij beschouwt het zelf als een kunstwerk en signeert in het cement van de drempel. Wanneer de Oosthoek-encyclopedie hem even later om een artistieke bijdrage vraagt, stuurt hij het zomerhuisje project op als belangrijkste werk van 1977. Oosthoek weigert, werkt 'geen kunst'.

Blazen

De houding van Geys tegenover dit konflikt tussen kunstenaar en kunstmilieu is in de loop der jaren wel duidelijk gewijzigd. Geys is sinds het einde van de jaren 50 en sinds halverwege de jaren 60 intensief met kunst bezig. In het begin van de jaren 70 merkt men de eerste tekenen van zijn erkenning: Geys wordt gevraagd door belangrijke instellingen als het Paleis voor Schone Kunsten (Brussel), Museum voor Schone Kun-

sten (Antwerpen) en voor de Triennale van Brugge (in 1971 en 74). De manier waarop hij hierop reageert is uitgesproken negatief. Wanneer het Museum voor Schone Kunsten hem vraagt voor een tentoonstelling in 1970, antwoordt hij met een brief aan de directeur van het museum, de burgemeester en de ministers van Defensie en Justitie. Hij stelt als project voor om het museum op te blazen, om "de kiem van zelfvernietiging die in elke instutatie aanwezig is, op een wetenschappelijke en doordachte manier te isoleren en te neutraliseren".

Doch

Geys houdt zich in die periode ook bezig met vragen rond de relatie tussen kunstenaar en publiek, tussen kunst en maatschappij. Is wat de kunstenaar maakt van belang voor de gemeenschap? In de jaren 70 konkludeert hij dat kunst een overbodige bezigheid is en weigert zijn werk nog verder naar het publiek te brengen (een embargo tegen de musea). Met het voorgaande in het achterhoofd hoeft het niet te verwonderen dat men op het einde van de jaren 70 de naam Jef Geys niet terugvindt in overzichten of lijsten van actuele kunstenaars. Is dit wel het geval, dan wordt hij duidelijk gekatalogeerd: "Kunstenaar, voor alles theoreticus van de anti-kunst, die weigert deel te nemen aan eender welke officiële bedrijvigheid" (*Biografisch woordenboek der Belgische kunst-*

naars van 1830 tot 1970, Arto, 1979).

Na zijn terugkeer in het kunstmilieu, lijkt de houding van Geys veranderd. Nog steeds ervaart hij de relatie met de instuties - waarbuiten het kunstwerk geen betekenis heeft - als problematisch, maar tegelijk laat hij die instuties frequenter als uitdager van zijn werk fungeren. Hij stelt vaker tentoon in musea en op gelegenheidstentoonstellingen: Museum van Hedendaagse Kunst (Gent), Chambres d'Ami (Gent), Klapstuk (Leuven 1985; de tentoonstelling 'Doch, doch',... In 1991 bereikt deze 'inpassing' een voorlopig hoogtepunt: Geys wordt als vertegenwoordiger van België naar de Biennale van São Paulo gestuurd.

Het onvermijdelijke lijkt dan ook gebeurd: Geys heeft zijn plaats gekregen in de Belgische kunstgeschiedenis. Op de opening van 'Lapin rose robe bleue' hoorden we van een insider - gedistingeerd, met rolkraag, zwarte brillemontuur en bekakt taalgebruik: "Geys is ongetwijfeld een van de vaders van de hedendaagse Belgische kunst. Je kan hem in de kontekst plaatsen van Panamarenko en Marcel Broodthaers, die ook al sinds de jaren 60 bezig zijn. Hij krijgt echter nu pas erkenning. Bovendien heeft hij, in tegenstelling tot de twee anderen, niet echt volgegingen."

Primair

Die inpakseling zal de kunstenaar misschien een jammerzaak vinden, ze was allenszins zeer voorspelbaar - ook anti-kunst is per definitie kunst en de felste aanvallers van de heersende kunststapvatting hebben als enige doel hun eigen opvatting op te dringen - en doet eigenlijk niet ter zake. Wat veel meer te betreuren valt, is dat Geys' kunst een stuk droger en minder genietbaar geworden is. Geen sprake meer van de levende (letterlijk) kunst uit de jaren 60: de aanleg van een stuk gazon naast een stuk prairie (1966), het kweken van kool op de achterbank van zijn tweepeka (1967), of het reuzegroot naschilderen van de plantjes op zaadzakjes, om de afbeelding met de werkelijkheid te vergelijken (1963 tot 73). Geys volgde op het einde van de jaren 60 een tijdlang een jonge wielrenner als verzorger: "Het was me te doen om de kleine aktiviteiten van het rennersleven, om de mens en zijn beklammers. Het creatieve was hier vervat in registratie en kommunikatie van het primair menselijke."

Tegenwoordig houdt Geys zich vaak bezig met het uitwerken van totaalonstrukties, waarbij de overweldigde bezoeker spontaan de behoefte voelt om naar tekstuële uitleg te grijpen. Het 'Kempens informatieblad', dat bij veel van Geys' manifestaties aanwezig is, werkt op die manier als een tweesnijdend zwaard: het probeert bij te dragen tot het dichter bij het publiek brengen van de ideeën achter Geys' kunst, maar tegelijk zorgt het ervoor dat de toeschouwer het gevoel heeft dat die kunst niet aan hem besteed is, omdat de teksten de schijn geven dat het allemaal hopeloos ingewikkeld is. Het Leuvense project is hiervan een jammerlijke illustratie: omzeggens geen beleving van de kunst, maar veel omkadering en tekst die over het werk gaat.

Ongenieetbaar

Is 'Lapin rose robe bleue(e)' een vrij ongenietbaar project geworden, toch zijn er de laatste jaren aanwijzingen geweest dat Geys de toeschouwer nog kan bekoren. Zijn bijdrage aan de overzichtstentoonstelling van Belgische kunst in Parijs in het najaar van 1990 was geniaal: tien maal dezelfde serie van tien zondagsschilderijtjes, die op verschillende manieren in één zaal waren uitgesteld. In 1988 richtte hij voor de viering van de *bicentenaire* een brief aan burgemeester Chirac van Parijs, waarin hij voorstelde om een gazon binnen de Cour Royale om te vormen tot een moestuin. "L'aspect bicentenaire de ce projet serait, entre autres, qu'à côté des grands projets, il devrait y rester une place pour des projets à l'échelle du citoyen français moyen." Toch eigenaardig hoe Geys, die als een onwennige Kempense volksjongen op de officiële opening rondliep en uiterst amikaal is in de omgang, tegelijk zo veraf staat van die 'citoyen moyen'.

Pieter De Gryse

De kinderfotokollage van Jef Geys: misschien hangt jouw foto er ook tussen.

(foto Karen De Pooter)

Amerika doorreden

Denkvermogen gereduceerd

E en rijksweg die loopt van aan de grens met Canada tot in het zuiden van Florida. Een weg die staten, rassen en kulturen van de oostkust van de VS doorkruist en met elkaar verbindt. Filmmaker Robert Kramer heeft deze weg letterlijk aangegrepen om een onthutsend totaalbeeld te schetsen van de Amerikaanse samenleving. 'Route 1, USA' (1989) is een documentaire die haar kracht haalt uit de vermenging van fictie en werkelijkheid.

De weg zelf is weinig aanwezig in de vier uur durende film, maar vormt de leidraad voor een kollage van gesprekken met bewoners die langs de weg wonen en vooral voor de persoonlijke geschiedenis van het hoofdpersonage, Doc. Doc is een vriend van de kameraman en is teruggekeerd uit Afrika. De kameraman

wordt *gespeeld* door de kineast zelf, Kramer. Samen trekken Doc en Kramer verder, waarbij allerlei herinneringen en associaties naar boven komen, op zo'n manier dat individuele belevenissen worden uitvergroot in een kollektief tijdsbeeld van een samenleving.

Pupiter

Kramer keerde voor de verfilming voor het eerst sinds zijn vrijwillige verbanning naar Frankrijk terug naar zijn geboorteland. In die zin is 'Route 1, USA' niet enkel een soort van mythische zoektocht naar de wortels van de Amerikaanse kultuur - en naar de ontbinding ervan - maar ook een poging van Kramer om te ontdekken wat er met zichzelf is gebeurd in de periode dat hij 'afwezig' was.

Kramer heeft in zijn beginperiode steeds konsekwent een manier van leven en filmen nagestreefd die tegen de maatschappelijke realiteit inging. In de

VS stond hij dan ook bekend als een romantische, naïef-revolutionaire kineast. Zijn politiek engagement heeft in de loop der jaren meer en meer plaats geruimd voor een fascinatie voor filmische aspecten. In 'Route 1, USA' benadert hij de sociale en politieke realiteit meer vanop een afstand. Kramer wil niet overtuigen of wakkerschudden. Uit de film blijkt echter dat Kramer zich nog steeds een *outsider* voelt, verwant met de achtergestelden, wiens konformisme hij hen niet meer verwijt.

Ingekrompen

Route 1 was eens de poort naar de opgang van een ganse natie. Van een uitvalsbasis tijdens de Amerikaanse burgeroorlog, werd de weg een veelbereden postroete. In de jaren '30 was hij de drukste snelweg ter wereld. De Amerikanen besloten de weg niet te herstellen of te verbreden, maar legden er gewoon een nieuwe autostrade langs. Aan het eind van de jaren '80 is Route 1 een verlaten baan temidden van de kleine stukjes wereld van kleine mensen. Kramer is naar deze mensen toegestapt, heeft naar hun problemen geluisterd en heeft zo gepeld naar het bewustzijn van de bevolking van een staat die ooit de machtigste ter wereld was. De sociale wantoestanden in de tijd van de *Reaganomics* zijn schrijnend.

Grootschalig verzet en bewustwording komen niet meer voor. Dat was

veeleer de tijd van de jaren '60 en '70. Kramer maakte zelf ook deel uit van die militante generatie. "Het bewustzijn van de Verenigde Staten was ingekrompen. Mensen wisten vrijwel niets over de wereld buiten de Verenigde Staten, het kon hen zelfs niet schelen. Ze zijn uitgenodigd geweest om hun denkvermogen te reduceren," zegt Robert Kramer wat misnoedig in een interview met de *Andere Sinema* (januari '90). De kanslozen in de film - de armen in de grootstad, de Aids-slachtoffers, de Indianen in de reservaten - proberen er op hun manier het beste van te maken. De utopie is nooit dood, iedereen wil participeren in de illusie van de American dream.

Niet enkel de akteur Doc, een dokter die jarenlang in Afrika heeft gewerkt en die zich ook zo voorstelt aan de bewoners langs de weg, beweegt. De kamera zelf snelt eveneens voort. Hij volgt niet zomaar het hoofdpersonage of registreert zijn gesprekken. De hele film is een afmattende maratonrit langs de snelweg, waarbij alles en iedereen beweegt. Werkt de regisseur volgens een scenario of ontstaat de montage van beelden, geluiden en indrukken tijdens de reis zelf? Scenario enerzijds en ervaringen en associaties anderzijds, zowel van de filmmakers als van de geïnterviewden, lijken in elkaar over te vloeien.

Dirk Boeckx
Robert Kramer, 'Route 1, USA' met Paul
McSae als Doc. Deze week in het
Stuc.

Centrum Etnische Gelijkheid en verstrenging racismewet

Wettelijke aanpak van racisme?

Een van de al vaker geformuleerde voorstellen van het koninklijk commissariaat voor het migrantenbeleid is het 'Centrum voor Etnische Gelijkheid'. Deze 'morele structuur' zou een soort barometer moeten worden van het racisme en de discriminatie in de Belgische samenleving. Intussen heeft Paula D'Hondt rond dit Centrum reeds een voorstel van wetsontwerp klaar. Tijdens een perskonferentie verleden maand riep ze de toen nog te vormen regering nogmaals expliciet op, de oprichting van dit Centrum in haar programma op te nemen.

In het regeerakkoord (zie kader) is dit etnisch centrum echter niet terug te vinden. Dehaene beperkt zich tot de lakonieke formulering dat 'De strijd tegen het racisme en de xenofobie moet versterkt worden'. Wel is er sprake van een 'Centrum voor Gelijkheid van Kansen'. Een vage verwijzing naar dit centrum? Intussen is er echter door alle Belgische partijen, met uitzondering van het Vlaams Blok en de liberalen - de PVV holt voor de zoveelste keer het Vlaams Blok achterna - een initiatief genomen om toch werk te maken van dit centrum.

In andere landen bestaan dergelijke centra al langer. In Groot-Brittannië bestaat er een 'Commission for Racial Equality' en in Nederland een 'Landelijk Bureau Racismebestrijding' (LBR). Ook in Canada en in de Verenigde Staten treffen we gelijkaardige instellingen aan. In dit laatste land was dit centrum trouwens van groot belang voor de emancipatie van de zwarte bevolking.

Daar waar de Britse 'Commission' een zaak van de overheid is, is het Nederlandse LBR een partikuliere instelling die gefinancierd wordt door het ministerie van Justitie. Dit bureau helpt maar in beperkte mate bij individuele dossiers, zoals gevallen van Marokkanen die omwille van hun huidskleur een job niet kregen of een diskoteek niet binnen mochten. Dergelijke dossiers worden wel behandeld door een veertigtal lokale afdelingen. Zij adviseren dan op hun beurt het LBR. Het bureau zelf behandelt een tweehonderd klachten per jaar. Op die manier worden in Nederland een paar duizend klachten op basis van de anti-racismewetten ingediend. Toch vindt men zelfs in Nederland dat nog te weinig bereep wordt gedaan op de bestaande wetgeving.

De ervaring met het LBR leert dat er opvallend veel klachten ingediend worden over racistische optredens bij rijkswacht en politie. Dit is des te opvallender omdat in Nederland allochtone politiemannen al langer deel uitmaken van het politiekorps, iets wat in België vooralsnog niet mogelijk is. Het LBR staat trouwens ook heel huiverachtig tegenover het invoeren van de identiteitskaart in Nederland "omdat rassensellen overal ter wereld begonnen bij identiteitscontroles; identiteitskaarten verschaffen alle politiediensten een gedroomde aanleiding om systematisch een bepaalde bevolkingsgroep te intimideren."

Het LBR is het laatste jaar vooral actief op het vlak van de werkloosheid, waar de toestand ronduit dramatisch is: één allochtone jongere op twee heeft geen job. Het LBR probeert dan ook werk te maken van de discriminerende praktijken van vele uitzendburo's, die maar al te gemakkelijk ingaan op de vraag van bepaalde bedrijven om "geen zwarte" te sturen.

Paula D'Hondt heeft zich voor de uitbouw van het 'Centrum voor Etnische Gelijkheid' duidelijk laten inspireren door gelijkaardige initiatieven in onze buurlanden. In haar voorstel pleit ze voor een centrum dat op nationaal nivo uitgebouwd wordt, en dat zou bestaan uit een beperkt aantal personen met hoog moreel gezag. De noodzaak voor de oprichting van dit centrum

vloekt impliciet voort uit de integratie-gedachte van het koninklijk commissariaat. Hierbij is het verwerven van de

Belgische nationaliteit misschien wel een hulp, maar zeker niet voldoende om de integratie te verwezenlijken. Het Belgisch brengt misschien wel een juridische gelijkheid kwa rechten en plichten met zich mee, maar los van de achterstelling op het vlak van arbeid, onderwijs of huisvesting van migranten niet op.

Die achterstelling is vaak het gevolg van discriminatie op het gebied van huidskleur. Deze discriminatie kan ook onbewust gebeuren. Vele werkgevers staan immers huiverig tegenover het aanwerven van migranten omdat ze problemen vrezen met bepaalde van hun kulturele waarden of gewoonten. Door deze discriminatie geraken de migranten nog meer achtergesteld. Paula D'Hondt: "Een 'Centrum voor Etnische Gelijkheid' kan deze discriminatie opsporen en aanklagen. Door te informeren en te sensibiliseren: in scholen, in het verenigingsleven, bij politie en overheidsdiensten. Door discriminatie en racisme bij de wortel te proberen aanpakken en wijzigingen van de wetgeving te inspireren. Van de wet op het racisme is het geweten dat het in de praktijk een heel maar beetje is. Hoewel het een beetje oneerbiedig klinkt, moet dit centrum een waakhond zijn die blaft en bijt."

Dat de wet op het racisme en de xenofobie (de zogenaamde wet Moureaux) dode letter blijft, blijkt nog maar eens uit de cijfers van het ministerie van Justitie. Tussen 1981 - het jaar waarin de wet verscheen in het Belgisch staatsblad - en 1989 werden 1.266 klachten ingediend waarvan er 987 onmiddellijk werden geseponneerd. In 43 gevallen werd er vervolgd met slechts 14 veroordelingen. Deze wet wordt dan ook algemeen als een lachertje beschouwd.

Naast Paula D'Hondt hebben ook verenigingen zoals de Mouvement contre le Racisme, l'Antisémitisme et la Xenophobie (MRAX) en het Anti-racistisch Forum (ARF) al herhaaldelijk gesteld dat de wet zo vlug mogelijk moet

aangepast worden. Zo zou ook discriminatie op basis van filosofische of religieuze overtuigingen strafbaar gemaakt moeten worden, evenals racistische verwersingen. Momenteel is de wet ook enkel van toepassing in openbare plaatsen, terwijl smaad ook in prive-plaatsen kan vervolgd worden. Een andere hindernis is dat verenigingen alleen met uitdrukkelijke instemming van het slachtoffer klacht kunnen neerleggen. Tenslotte zijn er nog de tekortkomingen door het ontbreken van vervolging bij discriminatie bij het huren van een woning of bij het aanwerven van personeel.

Deze laatste lakune was de hoofdzaak van het grote aantal niet-ontvankelijk of ongegrondverklaringen van klachten. Senatoren van SP en Agalev hebben nu wel een wetsvoorstel klaar voor een uitbreiding van de wet op het racisme, dat rekening houdt met deze bezwaren en dat ook in een verzwaring van de strafmaat voorziet. Zo zullen verenigingen, die de racisme-bestrijding in hun statuten hebben opgenomen, het recht krijgen om klacht in te dienen, ook als het slachtoffer uit angst voor intimidatie of publiciteit niet wenst mee te werken. De vakbonden tenslotte, kunnen werkgevers vervolgen die iemand weigeren aan te nemen op basis van afkomst of huidskleur.

Het oprichten van een 'Centrum voor Etnische Gelijkheid' en het verstrengen van de anti-racismewet zullen ongetwijfeld niet volstaan om de opgang van extreem-rechts te keren. Werk maken van een nieuwe politieke cultuur, het aanbieden van een sociaal maatschappijproject en hervormingen in het onderwijs waarbij men de jongeren gaat confronteren met het functioneren van een democratie, zijn op zijn minst even belangrijk. Toch zijn beide initiatieven een stap vooruit om het oprukkende racisme in onze samenleving en in het gros van politiek Vlaanderen - en in baden delen we niet enkel het Blok - te meten en te bestrijden.

Pieter Vandekerckhove

REPRESSIEVE VAAGHEID

Regeerakkoord - Na 24 november was politiek België het erover eens dat de burger opnieuw dichter bij de politiek moest betrokken worden. Er moest ook werk worden gemaakt van een nieuwe politieke cultuur die de sociale problemen ten gronde aanpakt. 'Het kontrakt met de burger' van formatuur Wathelet was daartoe een eerste aanzet. De verwachtingen voor het nieuwe regeerakkoord waren dan ook hooggespannen. Bij het lezen van het luik rond de migrantentematiek is de teleurstelling des te groter.

Wat het migrantenbeleid betreft is Dehaene uiterst vaag: een eerste uitgangspunt is 'de volledige naleving van de Belgische wetgeving zowel door migranten als door Belgen'. Op zich zijn er weinig bezwaren tegen het feit dat migranten en Belgen 'gelijke plichten' krijgen. Alleen is men in het regeerakkoord het luik rond de 'gelijke rechten' vergeten. De migranten moeten wel de Belgische wetten naleven maar krijgen in ruil geen politieke rechten - ze kunnen niet gaan stemmen of zich verkiesbaar stellen. Zij moeten een arbeidskaart of arbeidsvergunning hebben en kunnen nog altijd niet aan de slag in de openbare diensten, nochtans de grootste werkgever van het land.

De aanpak van deze laatste discriminatie is trouwens kenmerkend voor de vaagheid van het regeerakkoord: 'bevordering van de betrokkenheid van mensen uit migrantenmiddelen bij de activiteiten van de overheid'. Geen garantie voor het openstellen van de openbare diensten voor migranten, wel de verplichting om zich te schikken naar de regels van onze democratie: 'inpassing volgens de democratische beginselen van het gastland als moderne Westerse Staat'. Maar in onze democratie zijn de migranten niet zo gelijk als de 'echte' Belgen. Ze worden administratief gediscrimineerd: zij hebben wel een visum nodig om naar Frankrijk, Nederland of andere Europese steden te reizen, ze worden vaker gecontroleerd door de politie, hebben vaak geen recht op het

bestaansminimum en mogen niet gaan wonen waar ze willen. Over mogelijke oplossingen voor deze discriminaties wordt er in het regeerakkoord met geen woord gerept.

Over de aanpak van de vluchtelingenproblematiek laat Dehaene minder twijfel bestaan. Naast positieve maatregelen voor de indijking van de vrouwen- en kinderhandel, is het regeerakkoord voor het overige uitgeproken repressief: strengere controles inzake het illegaal verblijf en de illegale tewerksstelling, het oprichten van een 'gesloten centrum' in Zaventem en het bijbrengen van de asielzoekers in 'specifieke centra en ze verplichten er te blijven'. Dergelijke maatregelen spelen het Vlaams Blok volledig in de kaart. Zij zijn immers de kampioenen van de repressieve acties - zij pleiten al jaren voor harde maatregelen om de 'vluchtelingenstroombaan' in te dijen, voor het oprichten van 'koncentratiekampen' aan de Belgische grens en voor het organiseren van een 'jacht op illegalen'.

Dit laatste komt in een ander punt van het regeerakkoord nog uitdrukkelijker aan bod: 'strikte effectieve verwijdering van het grondgebied verzekerden van personen die hier illegaal verblijven': een cryptische omschrijving van de fameuze 'charters' waarmee het Blok en ook Marc Bossuyt de vluchtelingen opnieuw naar hun land van oorsprong willen sturen.

Over de echte oorzaak van de vluchtelingenproblematiek: de uitbuiting van de Derde Wereld met de immense kloof tussen Noord en Zuid als gevolg, wordt vanzelfsprekend met geen woord gerept. Integendeel, 0,7% van het BNP voor ontwikkelingshulp heeft men voor het eerst laten varen. Tobback wimpelde die 0,7% trouwens onlangs af als een 'fietjs'-begrip. Hierbij gaat hij wel voorbij aan het feit dat het Zuiden zelf die eis geformuleerd heeft. Of zijn Dehaene en Tobback voor dit punt nog maar eens bij het Blok te rade gegaan: 'eigen volk eerst'? PVDK

Zaire uit een andere hoek bekeken

Vrouw voert bevrijdingsstrijd

In de vaderlandse geschiedenislessen wordt stevast een hoofdstuk gewijd aan het Belgische koloniale tijdperk. Altijd belicht men het onafhankelijkheidsstreven en de daaropvolgende soevereiniteitsoverdracht van 30 juni 1960. De zich in jiltempo opvolgende krissen, met Lumumba (1960) Kasavubu en Tsjombe (1964-'65) in de hoofdrol, en de machtsgrepen van Joseph-Désiré Mobutu staan in elk handboek of naslagwerk vermeld. Het verzet dat vanuit de basis gevoerd werd tegen het bloedige westerse imperialisme, wordt echter vaak door de sluier van de stilte omhuld. Ludo Martens vulde deze lakune op met zijn boek 'Abo, een vrouw in Kongo'.

Benoit Verhaegen, professor aan de universiteit van Kinshasa en Kisangani stelt in een commentaar - overgenomen op de flap van het boek - dat het verhaal van Léonie Abo, de tweede vrouw van verzetstrijder Pierre Mulele, "op een prachtige manier de zorg om de psychologische waarheid, de beschrijving van het individuele gedrag en de nauwgezette weergave van de sociale en historische werkelijkheid" verenigt. Mede daardoor zal "haar" boek "een plaats krijgen in de geschiedenis van Zaire en van Afrika in het algemeen."

Telegram

'Abo, een vrouw in Kongo', is geen geschiedkundig werk in de traditionele zin van het woord. Er is geen bronvermelding tenzij op het einde van het boek waar de volgende aanwijzing staat: "Maandlang schrijft Abo praktisch niets meer in haar dagboek." Nochtans wordt deze ontbrekende tijdsspanne in het boek beschreven. De bijgevoegde stambomen, verklarende woordenlijst, kaarten en foto's geven dan weer wel een wetenschappelijk karakter aan het werk.

vaak zonder meer kundroog verwordt. De overgang tussen het leven in het kamp en een aanval van het leger is veelal even bruisend als de aanvallen zelf. Toch verbaast het dat die gebeurtenissen vrij zee, in een objectief-afstandelijke stijl worden weergegeven.

Dit is wellicht voornamelijk de optie van Ludo Martens geweest. Het boek verhaalt de bevrijdingsstrijd vanuit de ogen van een vrouw. Door die bijzondere, unieke invalshoek worden een aantal temata aangesneden die een ander beeld geven van de Afrikaanse cultuur en tradities. Het bewustwordingsproces van een jonge Afrikaanse vrouw loopt als een rode draad doorheen het boek.

Internaat

De eerste hoofdstukken vertellen over de jeugdjaren van Abo, een periode die vooral door bijgeloof en fetisjisme wordt gekenmerkt. Verhalen over de duivel, toverdrank en geesten zijn legio. Op de lagere school, een internaat in Totshi, wordt Abo voor het eerst gekonfronteerd met de Blanken, hun godsdienst en het zware werk in de steengroeve. België wordt voorgesteld als het paradijs. Daarna volgt Abo een opleiding voor hulpvrouwen en kinderverzorger. Op dertienjarige leeftijd doet ze haar eerste bevalling. Ze wordt al vroeg met de dood gekonfronteerd. Via het getuigenis van Abo krijgen we ook een beeld van de traditie van de uithuwelijking. Op veertienjarige leeftijd wordt ze aan een tirannieke man verbonden. Mede door de puriteinse opvoeding in het internaat, waar alles wat met de man te

maken had als verderfelijk werd omschreven, beleeft ze een afschuwelijke huwelijksnacht.

In 1963, Abo is dan 18, wordt ze voorgesteld aan Pierre Mulele, die haar nodig heeft om de *maquisards* - degenen die de gewapende opstand voeren - te verzorgen. Aanvankelijk houdt ze zich afzijdig omdat ze niet veel begrijpt van politiek. Door middel van politieke lessen, die door Mulele en zijn aanhangers gegeven worden, verneemt Abo beetje bij beetje de bedoelingen van het verzet. De Blanken blijken toch niet zo goed te zijn als men haar in de school had verteld. Die politieke lessen worden door het gans boek verspreid en nemen, naarmate Abo er meer van begrijpt, een steeds gewichtiger plaats in. Niet alleen het westerse kolonialisme wordt op de korrel genomen, ook het onderliggende kapitalisme en imperialisme worden zwaar aangevallen.

Dit beliet niet dat 'Abo, een vrouw uit Kongo' geen politiek pamflet kan worden genoemd. Een aantal aspecten zoals de hand met de revolutie in China en Cuba worden wel aangeraakt, maar niet verder uitdiept. Een bredere historische situering ontbreekt nagenoeg volledig, wat het werk soms moeilijk om volgen maakt. Hoewel het boek in de eerste plaats een getuigenis wil zijn van een eenvoudig meisje dat toevallig aan de zijde van een verzetleider komt te staan, had de auteur meer *background* kunnen geven. Daarom moet 'Abo' veeleer worden gezien als een aanvulling van de officiële geschiedschrijving. Een verhaal van honger, miserie, spanningen, slachten, dood en verderf. Een moedig strijden voor rechtvaardigheid en vrijheid.

Patrick Staudt

Ludo Martens, 'Abo, een vrouw in Kongo', Epo, 1992, 240 blz., 585 fr.

Hand in hand

◀ vervolg van p.1

Kommissaris voor het migrantenbeleid Paula D'Hondt, is nog zo'n staaltje van gebrek aan profilering. Het kon het enthousiasme van Paula D'Hondt zelf in elk geval niet temperen. De kersverse eredoktor van de RU Gent was zondag duidelijk blij en opgelucht over het feit "dat zoiets in het Vlaanderen van vandaag nog kan. Dat honderdduizend mensen, zoveel jonge mensen vooral, opkomen voor verdraagzaamheid tegenover migranten".

Werd er over de voorstellen van Paula D'Hondt met geen woord gerept, dan oordeelden de organisatoren kennelijk dat het politiek wel veilig was om uitvoering te citeren uit de kerstboodschap van koning Boudewijn. Het hoofdstuk dat de koning toen wijdde aan het dreigende racisme werd integraal opgenomen in de slottoespraak.

Het is dan ook geen wonder dat er, naast Paula D'Hondt, ook heel wat andere politici *acte de présence* gaven op de manifestatie. Zoals dat past in het "nieuwe stijl" regeren hadden zij voor de gelegenheid de kloof met de burger gedicht en stapten als burger onder de burgers op. De Antwerpse burgemeester Bob Cools kon het niet laten 'om duidelijk in het zicht te lopen. Zijn mening over arrogante Marokkaanse jongeren die schuldig zijn voor de doorbraak van het Blok in zijn thuishaven, liet hij voor de gelegenheid achterwege.

Laurette Onckelinx, minister van Volksgezondheid, Leefmilieu en Sociale Integratie en door de krant 'de Morgen' pas nog gebombardeerd tot 'minister van 24 november', voelde zich duidelijk iets meer op haar gemak tussen het gewone volk. En al even gewoontjes was Philippe Busquin toen die zich doorheen de massa wurmde om zo dicht mogelijk bij het podium te geraken tijdens de optredens. Twee *body-guards* wroongen zich al even onopvallend achter de excellentie, aan. Naar een kloof kon je op dat moment alleen nog verlangen.

Gemoedelijk

Opvallende *afwezigen* waren de studenten. Ongetwijfeld stapten er velen in de betoging mee op, maar als groep waren ze onbestaande. Ook in Leuven was er van mobilisatie via de gewone kringkanalen weinig sprake. Alleen Politika en Katecheta lieten weten dat ze als kring naar Brussel zouden trekken. In een jaar waarin sommige kringen erop aandringen dat Kringraad in haar huisreglement zou afzien van elk politiek engagement, lijkt het erop dat de studentenbeweging haar functie als kritische en actieve sociale beweging verliest en geen voortrekkerrol meer wil spelen in de grote maatschappelijke debatten van onze tijd. Het is ooit anders geweest.

Wat wel herinneringen oproep aan de 'goeie ouwe tijd' was de sfeer van de betoging. Velen trokken zingend en dansend, verkleed of met geveerd gezicht door de straten van de hoofdstad. Bij de ontbinding slaagden sommige performers er zelfs in om een Torhout-Werchter-sfeertje te creëren. De meeste manifestanten zochten echter al gauw warmere oorden op. Het einde van een sleervolle, gemoedelijke en incidentloze namiddag in Brussel. Incidenten werden er wel gemeld vanuit Luik, waar leden van de extreem-rechte stoottroep 'l'Assault' betogers met spuitbussen te lijf gingen. Drie mensen moesten voor verzorging in het ziekenhuis opgenomen worden.

Tot slot verklaarden de organisatoren bij de ontbinding nog dat de manifestatie niet als eindpunt mag worden gezien. De grootste betoging sinds de rakettenbetogingen van de jaren tachtig is meteen het startsignaal van de campagne 'Hand in Hand '94'. De handschoen is opgenomen, ze moet extreem-rechts, bij de volgende gemeenteraads- en Europese verkiezingen in 1994, knock-out slaan.

Stef Wauters

(Foto Karel De Weerd)

(Foto Dieter Telemans)

Wij zeggen wat wij denken

(Foto Karel De Weerd)

Hommage aan stripmonument Kresse

"Zo'n plaatje, dat is toch niet moeilijk?"

Op 12 maart overleed op 70-jarige leeftijd de Nederlandse striptekenaar Hans G. Kresse. Samen met Marten Toonder heeft hij in grote mate het gezicht van de Nederlandse strip mee bepaald, een rol vergelijkbaar met die van Vandersteen en Sleen in Vlaanderen. Is Toonder bekend voor zijn humoristische, karikaturale dierenstrips met sociale ondertoon ('Panda', 'Tom Poes', 'Koning Hollewijn'), dan ging de interesse van Kresse hoofdzakelijk uit naar realistische verhalen, met 'Eric de Noorman', 'Vidocq' en 'de Indianen-Reeks' als belangrijkste exponenten. Voor heel wat striplezers hoort Kresse thuis in de galerij van de grootmeesters van de realistische strip: Alex Raymond, Hal Foster, Milton Caniff, Jijé, Jean Giraud... Het pleit dan ook niet voor de stripkultuur in ons land dat Kresses overlijden zo goed als ongemerkt is kunnen voorbijgaan.

Hans George Kresse (3/12/1921) was een *self-made man*. Hoewel hij van kleinsaf aan alsmaar aan het tekenen was, heeft hij nooit een specifieke opleiding gevolgd. Ervan uitgaande dat je niets kunt tekenen als je niet weet hoe het werkt, oefende hij op eigen houtje de menselijke anatomie in met behulp van een naslagwerk (onder hetzelfde motto leerde hij later ook paardrijden en boegschieten).

Tijdens de laatste oorlogsjaren (vanaf '44) en de moeilijke periode daarna moest Kresse in de eerste plaats overleven, en daarom ging hij werken voor Toonder, die toen al 6 jaar een eigen strip- en tekenfilmstudio runde. Volgens Hans Matla, Kresse-kenner bij uitstek en bekend - zonet berucht - door de publicatie van zijn stripkatalogus ('de Matla'), is dat een beslissend moment geweest voor Kresses carrière. Kresse is immers altijd blijven volhouden dat hij liefst gewoon boeken zou schrijven. Veeler dan in het tekenen of illustreren van verhalen lag zijn roeping in het vertellen van die verhalen.

Op 6 juni 1946 verscheen in de Vlaamse krant *Het Laatste Nieuws* de eerste strook van 'Eric de Noorman', Kresses bekendste reeks. Doordat deze eekstrip (zie kader) al snel veel succes kende en hem zichtbaar voldoende de kans bood zijn verhalen te vertellen, is Kresse zo blijven voortzetten, ruim 20 jaar lang. In die tijd groeide de figuur van Eric de Noorman, mede dankzij de voorpublicatie in de kranten, uit tot een begrip en ging ze behoren tot de Nederlandse cultuur. Tot op vandaag de dag kennen miljoenen Nederlanders Eric de Noorman - ook al weten ze niet dat die getekend werd door Kresse - net zoals iedereen in Vlaanderen Jommeke en Suske & Wiske kent.

Atlantisch

Eric de Noorman is een schoolvoorbeeld van een traditionele stripheeld. Dapper en onversaagd, pienter en vindingrijk, beschermder van weduwen en wezen, wreker van onrecht en hersteller van de orde, een stoere avonturier met een gouden hart. Omdat er voor een rusteloze viking bij de eigen hand natuurlijk met veel te beleven valt, wordt hij regelmatig overvallen door een onweerstaanbare reisdrift en trekt hij het zeegat uit, waarop hij tal van eksotische plekken aandoet en *en passant* het Kwaad bestrijdt.

Doorheen 'Eric' kan men ook uitstekend Kresses evolutie volgen. Op aandringen van Toonder was de reeks in het begin gesitueerd in het rijk Atlantis. Al

die SF-toestanden lagen Kresse echter niet, en hij dropte Eric - een viking - in het Oude Rome. Langzamerhand begint Kresse zich beter te dokumenteren en wordt de strip steeds historischer en eksakter, een laatste slipperje met Attila de Hun niet te na gesproken. Kresse preskeert het zelfs Eric's middeleeuwse burcht te laten afbranden en zonder verpinken weer op te bouwen als palissadevestiging uit de 6de eeuw.

Kresse liet Eric met de jaren ook gewoon verouderen, zelfs vandaag nog veeleer uitzonderlijk in een stripverhaal, en zijn zoon Erwin bereikte de leeftijd waarop hij met zijn vader op avontuur kon gaan, want Kresse wilde zijn stripfiguren zo levendig mogelijk maken: "Je moet niet iemand nobeler of sterker

maken dan andere mensen; je moet het menselijk houden. Ik geloof dat het veel dieper bijt, als je gewone mensen neerzet, met hun hebberigheden, hun gebrekkigheden en hun kwetsbaarheden. En als je die dan van de ene naar de andere brengt - maar op een reële manier, een manier die voor iedereen acceptabel is, en waarvan men zegt: "Ja, verdomd, dit kan gebeuren" - bijt het veel dieper als er wat gebeurt, dan wanneer je een vent zoals Prins Valiant met een onoverwinnelijk zwaard uitrust. Dat was een kolossale fout van Harold Foster."

Ook grafisch kende Eric een opmerkelijke evolutie, want Kresse ontwikkelde zich snel tot een zeer knap tekenaar. Van de tekenpen schakelde hij over op het penseel, waardoor zijn tekenstijl een fundamentele wijziging onderging: van het wat stugge, oorspronkelijk academische naar een soepel, dynamisch realisme.

In de tweede helft van de jaren '50 kende Eric de Noorman zijn hoogtepunt. Later kwam er een terugval, met soms inkonsekwente verhalen en zeer schema-

tische tekeningen. In zekere zin was dit de tol van de roem, want dankzij het succes van de reeks begon Kresse te veel hooi op zijn vork te nemen ("Bij periodes werkte hij tot 20 uur per dag," dixit Matla), raakte overwerkt en verloor tenslotte de interesse in Eric, waar hij in '64 dan maar een punt achter zette.

Zuur

"Een van de zwartste bladzijden in de geschiedenis der mensheid is wel de bijna complete uitroeiing van het Indiaanse ras door de blanken. De geschiedenis der Indianen is er een van vernietiging en dood, onrecht en verdrukking. Meer dan drie eeuwen heeft de Indiaan gestreden voor het behoud van zijn rechten. Tevergeefs...". Dit is geen stukje recensie van 'Dances with Wolves', maar een uittreksel uit het voorwoord dat Kresse in 1946 schreef bij zijn boek 'De gouden dolk', over het leven van de Noordamerikaanse Indianen. In die tijd was de publieke opinie niet op de hoogte van, laat staan geïnteresseerd in, de ware toedracht van de Indiaanse Holocaust. Indianen werden beschouwd als barbaarse wilden, die moordend en plunderend de blanke pioniers het leven zuur maakten.

In 1977 vertelde Kresse aan *Strip-schrijf*: "Ik verfoei alle religies die ervan

uitgaan dat de mens het summum van de schepping is, dat de mens kan beschikken over al het andere leven, hetzij de flora, hetzij de fauna van deze planeet." Het zal dus gezinsverbanden dat deze man gefascineerd was door de Indianen van de Noordamerikaanse vlakten, die in totale harmonie leefden met hun Moeder, de Aarde. Volgens Matla was Kresse trouwens een van de meest vooraanstaande Indianenkenners van deze planeet. Niet alleen bezat hij een paar duizend boeken over het onderwerp, hij had ze ook allemaal gelezen, wat zich vertaalde in een ongelooftelijke, encyclopedische kennis.

Het is typerend voor de eigenzinnige Kresse dat hij het reeds in 1948 in verschillende verhalen opnam voor de Indianen. Maar een opvatting die inderdaast tegen de algemene opinie is uiteraard nooit populair, zodat hij er zich nooit volledig heeft kunnen in uitleven. Mede door de Indianenopstand in Wounded Knee ('72), is de kijk van de wereld op het probleem inmiddels drastisch veranderd. Uitgeverij Casterman bood Kresse de gelegenheid om een verhalencyclus te starten over de eindeloze lidensweg van de Noordamerikaanse Indiaan: de zogenaamde 'Indianen-Reeks'. Kresse had met deze serie de bedoeling in een soort gedramatiseerde documentaire het hele verloop van de geschiedenis van de contacten tussen Indianen en blanken te vertellen, vanaf de allereerste verkenningstochten van de Spanjaarden in Noord-Amerika tot en met de uiteindelijke nederlaag en de definitieve onderwerping van de laatste resten van het Indiaanse volk. Een uiterst ambitieus project: Kresse dacht het uit te werken in tientallen albums. Maar hoe wel Matla beweert dat Kresse de voorbije jaren nog even jiverig en intensief werkte als vroeger, zij het aan verschillende projecten, was het al ruim tien jaar

TEKSTSTRIPS

Een belangrijk deel van de klassieke Nederlandse stripproductie werd gepubliceerd in de vorm van onder-der-tekststrips: strips met een blok tekst onder een strook plaatjes, waarbij de tekst en de tekeningen dus volledig gescheiden zijn. Deze tekststrips zijn geen Nederlands denksel.

Hergé gebruikte ze nog voor 'Totot' (1926), de voorloper van 'Kuifje', en ook in de 19de eeuw treft men ze al veelvuldig aan - maar tot in het begin van de jaren '60 waren ze de karakteristieke publicatievorm van al het belangrijke Nederlandse stripwerk: 'Tom Poes' (Toonder), 'Pilot Storm' (Henk Sprenger), 'Kapitein Rob' (Pictet Kuhn), 'Eric de Noorman' (Kresse), ...

Bovendien werden die verhalen door de kranten ook nog eens uitgegeven in (al even typische) slecht gedrukte *oblong*-boekjes, ter grootte van een strook uit de krant. De grote populariteit van de stripheelden en de lage prijs van de boekjes zorgden voor enorme oplagen, en verklaren wellicht dat ze de concurrentie van de prille markt van de kleurenbuurs probleemloos aankonden. Van 'Eric de Noorman' werden rond 1954 zo'n 75.000 exemplaren per kwartaal verkocht. En hoewel het concept van de tekststrip buiten Nederland nauwelijks gebruikt werd, kende het daar toch veel succes en werd het in heel de

wereld gepubliceerd (zij het soms na het toevoegen van tekstballonnen), in België bijvoorbeeld door *Het Laatste Nieuws* en *Le Soir*.

Volgens Hans Matla is de enorme populariteit in Nederland van deze stripvorm misschien wel te verklaren doordat de Nederlander meer leest dan de gemiddelde Europeaan. "Met zo'n ballonstrip ben je op enkele seconden klaar, maar aan zo'n brok tekst heb je tenminste iets te lezen, en een auteur kan er ook veel meer in kwijt dan een paar dialogen." Verder speelt traditie een grote rol, waarbij reeds van vóór WO II de toon gezet werd door Toonder. Niet alleen is zijn 'Heer Bommel' de meest gelezen Nederlandse strip, maar bovendien is Toonder zelf de succesrijkste Nederlandse auteur, ondermeer dankzij de literaire kwaliteiten van Bommel. Die strip werd en wordt dagelijks door 2 miljoen Nederlanders gelezen. "Als gemiddelde tekenaars als een Jijé, René Follet of Paul Cuvelier bij het grote publiek nauwelijks bekend zijn, is dat uitsluitend omdat ze hun kwaliteiten tevelend verspreid hebben. Al die bekende Nederlandse klassiekers daarentegen hebben zich konsekwent, met veel discipline toegelegd op slechts één hoofdfiguur, soms tientallen jaren lang," besluit Matla. Het fameuze *reeksseffekt* kortom.

(MK)

wachten op het tiende deel van de reeks. Verloren moeite nu, helaas: deel tien is slechts tot in de helft geraakt.

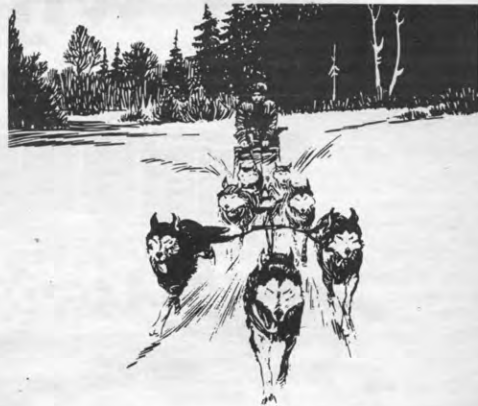
Niet alleen het project op zich, maar ook Kresses aanpak is ongewoon en vernieuwend. Hij vertelt zijn verhaal aan de hand van één Indianenfamilie, die hij van generatie tot generatie wil blijven volgen. De familie behoort tot de Faraons, een Apachenstam, omdat deze tot de eerste volken behoorden die met de Spanjaarden te maken kregen en zich ook tot het laatst tegen de blanke overheersing bleven verzetten. Door bovendien de Indianen de hoofdrol te geven, speelde Kresse in op de identifikatie door de lezer, die aldus meer empathie voelt voor het onrecht tegenover de Indianen.

Bij het doornemen van de 'Indianen-Reeks' valt het op dat Kresses stijl, ondanks 30 jaar méter, voortdurend blijft evolueren, ten goede overigens. Het inkleuren doet hij met warme, natuurlijke tinten, wat resulteert in een nogal aparte sfeer. Alleen jammer dat de stijve, artificieële lettering verschrikkelijk vloekt met die sfeer. Tel bij dit alles nog de

kunstenarssoep plezier.

"Kresse was een heel gesloten mens, en allergisch voor publiciteit. Hij hield niet van andere mensen, 't was een eenzaat. Hij had een muur om zich heen gebouwd, maar als je erin slaagde om daardoor te dringen, maakte je kennis met een fijne *causeur*, een fantastisch man, geweldig beleden bovendien," getuigt Matla. "In zeker zin was hij ook paranoïde, zoals Paul Cuvelier, gewoon omdat hij niet lastig gevallen wilde worden met idiotie verhalen. Niemand vindt dat leuk, behalve van die vriendelijke mensen als Vandersteen, Sleen of Hergé. Die gaan dan rustig zitten en beantwoorden voor de duizenden keer dezelfde vraag. Hij begreep ook al die drukte niet die mensen om zijn werk maakten; dat was toch iets dat je op een-twee-drie doet? Zo'n plaatje, dat is toch niet moeilijk? Dat doe je om geld te verdienen."

In 1979 verscheen van Kresse het album 'Satanseland', een brevendend verhaal over de belevissen van Alain d'Arcy, vol magische en esoterische toestanden. Dit pareltje is ongetwijfeld

evenwichtige, plausibele scenario's en men bekommt Kresses misschien wel beste reeks.

Een konstante in de carrière van Kresse is wel dat hij voortdurend met iedereen overhoop lag, ook met Matla: "Omdat hij altijd de hoogste kwaliteit nastreefde, was het nooit goed. Er was altijd wel iets niet naar zijn zin. Ach, dacht je dan, 't is een kunstenaar, hé?" Kresse eiste van zichzelf, en van alle anderen het allerbeste. Hij was nooit tevreden over zijn medewerkers, maar ook niet over zichzelf, of over zijn vrouw, zijn kinderen... Het enige waarvoor hij warm kon lopen waren mopie vrouwen en paarden - de schoonheid van de natuur dus, daarin had zijn

Kresses beste kleurestrip, maar het publiek volgde niet, zodat het album in de opruiming belandde. In 'Satanseland' zitten ook verwijzingen naar de *Kabbala* (getallemagie), een pseudo-wetenschap waarmee Kresse zich intensief bezighield. "Een intelligent man als Kresse was steeds op zoek naar de zin van het leven," denkt Matla. "En de logica achter de dingen. Vandaar. Acht is het getal van de dood, en hij is op een 'acht-dag' gestorven. Je kan daar natuurlijk om lachen, maar het is toch maar vreemd."

Michel Kempeneers
Met dank aan het Belgisch Centrum voor het Beeldverhaal.

Zorg ervoor dat je lief 's morgen het huis uit is

Konciërges vormen een belangrijke categorie van het personeel aan de universiteit. Vergelijkbaar met sommige kotbazen en -bazinnen, zijn ze verantwoordelijk voor wat er in een peda gebeurt. De studentenpeda Pius X is gelegen aan de Tervuursevest in Heverlee - vlakbij het Sportkot - en biedt plaats aan een honderd mannelijke kandidatuurstudenten, voornamelijk uit Toegepaste Wetenschappen, Landbouwwetenschappen en Geneeskunde. Hélène Hiroux, moeder van acht volwassen kinderen, is reeds twintig jaar conciërges in Pius X en beschouwt zich een beetje als een tweede moeder voor de studenten.

Hiroux: -De taak van conciërges is zeker niet te onderschatten. Dag in dag uit moet je paraat staan om allerlei probleempjes op te lossen. Studenten komen een babbeltje slaan of verbranden zich wel eens in de keuken. Een paar jaar geleden heeft mijn man een student naar de kliniek moeten voeren voor een akute appendicitis. We wonen zelf ook in het gebouw zodat we eigenlijk dag en nacht voor de studenten beschikbaar zijn.

Om op Pius X te mogen logeren worden een aantal criteria gehanteerd, die voor het geheel van de Leuvense kamersmarkt niet uniek, maar toch vrij specifiek zijn. Pius X aanvaardt enkel nieuwe kandidatuurstudenten en studenten die het eerste jaar in één zitting slagen - een goede studiereis staat hoog aangeschreven in de peda. Aangezien de vraag het aanbod fel overstijgt, moeten de verschillende aanvragen geselecteerd worden. Bij deze selectie worden criteria in rekening gebracht die eigen zijn aan de universitaire residenties.

Hiroux: -Het eerste criterium waarmee rekening gehouden wordt, is het inkomen van de ouders. Daarna wordt gekeken aan welke fakulteit de jongen studeert. Ten derde gaat men na hoe de gezinssituatie eruit ziet. Ouders die meerdere (studerende) kinderen hebben, krijgen voorrang. De directeurs van de universitaire residenties komen samen omdat sommige studenten op verschillende paarden tegelijk wedden. Er wordt uiteraard ook gepeild naar de interesse van de student zelf. Het komt nog vaak voor dat de ouders meer interesse vertonen voor het logement dan de jongens zelf. Het is heel belangrijk dat de student hier graag zit, zowel voor hemzelf als voor de medestudenten.

-Met de bouw van de nieuwe studentenresidenties Groenveld, het Romerohuis in de Bijde-Inkomstraat en blok 13 achter de centrale keuken van Alma (daarvan is reeds lang sprake, maar het is zeer de vraag of 'blok 13' er komt, nvdv) zullen er heel wat kamers worden bijgekreëerd en zullen de huurprijzen van privekamers wellicht ook dalen. Ik vind het jammer te zien welke praktijken sommige verhuurders soms toepassen: een forfaitaire toeslag vragen van 15.000 frank omdat er misschien een strenge winter zal komen, de potentiële huurders wijsmaken dat het de laatste kamer is die ze nog hebben om zeker de kamer verhuurd te krijgen, enzovoort.

Spanningen

Het is volgens Hiroux erg belangrijk dat nieuwe studenten goed worden opgevangen in Leuven. Als conciërges vindt ze dat hierin een rol voor haar is weggelegd. Maar het valt haar op dat er een grote mentaliteitswijziging heeft plaatsgegrepen ten opzichte van twintig jaar geleden.

Hiroux: -Vroeger was er meer contact tussen ons en de studenten en tussen de studenten onderling. Ze leefden meer samen. Op privekamers was de situatie eveneens zo. De studenten waren als het ware lid van het gezin. Nu heerst er veel meer een mentaliteit van 'eerst ik en dan een ander'. Erger is dat ze nu meer vandalenstreken uithalen. Niet dat ze vroeger niets durfden uitspoken, maar nu vernielen ze de infrastructuur of tekenen ze graffiti op de muren van het toilet. Wat we hier soms moeten lezen; ik ben er beschaamd voor.

-De jongeren hebben tegenwoordig geen respect meer voor de dingen, ze kennen de waarde van het geld niet meer. Eigenlijk beseffen ze niet hoe goed ze hier gehuust zijn, voor zo'n lage prijs. Het merendeel zit in categorieën A en B, dit wil zeggen een huurprijs van 2300 en 2850 frank. Een tijdje geleden hebben we op de eerste verdieping nieuwe, comfortabele douches geïnstalleerd. Een aantal

studenten kloegen toen omdat ze de temperatuur van het water niet meer zelf konden regelen. Over de nieuwe infrastructuur zeiden ze niets. Voor een deel heeft het te maken met de jeugdige leeftijd van de jongens. Ze komen niet uit de humaniora en barsten hier los. Dat geeft soms ook problemen met nachtlawaai. Als ze mijn man Gust zien, wordt de rust echter snel hersteld.

-De studenten zijn ook minder gehecht aan herinneringen. Nu komen vrij regelmatig jongens die een tiental jaren geleden hier op peda zaten, eens langs als ze in de buurt zijn. De huidige generatie doet dit veel minder. Ze huren een kamer en daarbij blijft het. De nieuwe president - zo wordt de directeur genoemd - had gewenst dat de groep een hechte gemeenschap zou vormen. Zijn wens is tegenwoordig echter niet te realiseren.

Rood

De komst van de nieuwe president heeft niet onmiddellijk een wijziging van het (strenge) huisreglement tot gevolg gehad. De deuren worden om middernacht gesloten en het is ten strengste verboden meisjes op de kamer te smokkelen.

Hiroux: -Vermoedelijk zal deze punteise regel op termijn wel verdwijnen. De nieuwe president heeft voorlopig alles bij het oude gelaten om spanningen te vermijden. Indien alles plots zou zijn toegelaten, bestaat er voor de jongens uiteraard geen maat meer. Er zijn natuurlijk wel een aantal middeltjes om aan het verbod te ontsnappen. We kunnen niet alles controleren; er is een achterdeur en de studenten kunnen de nachtsleutel vragen aan de president of aan mij. Ze moeten dan de sleutel ten laatste de volgende ochtend in een bus deponeren. Er moet er dus alleen voor gezorgd worden dat het lief 's morgens vroeg het huis uit is.

-In principe kan iedereen elke dag de nachtsleutel vragen. Vroeger maakte de toenmalige president wel eens opmerkingen als een jongen meermaals per week de sleutel vroeg. Ook op dat vlak zijn we een tweede ouder. We sporen de studenten wel eens aan als ze te weinig studeren. Vaak helpt dergelijke opmer-

king ook. Mijn man zet ooit aan een student: "Zie je dat rood licht ginder? Voor jou is het licht ook op rood gesprongen!" De student besette dat hij te veel geulid had, begon te studeren en slaagde in de tweede zitting.

Parking

De enige plaatsen waar meisjes wel toegelaten worden, zijn de keuken en de speelzaal. De studenten hechten veel belang aan die recreatieruimte. Het is een ideale ontmoetingsplaats waar ze naar televisie kunnen kijken, met elkaar babbelen en de doop en feestjes organiseren. De enige voorwaarde is dat ze de zaal in orde houden. In het verleden was dat niet altijd het geval en is de speelzaal een tijd gesloten geweest. Een eenvoudige herinnering daaraan is volgens de conciërges voldoende om de studenten hun werk te laten doen.

Hiroux: -En bijkomend voordeel is dat ze niet ver weg moeten om zich te amuseren. Soms maken ze wel het voornemen om eventjes naar het centrum te gaan, maar dan ontmoeten ze verschillende vrienden en wordt 'eventjes' een paar uren. Om niet te veel tijd te verliezen, verliezen vele jongens daarom de speelzaal boven de binnenstad.

Dat blijkt ook op de studieresultaten een gunstig effect te hebben. Ongeveer 75% van de Pius X-residenten slaagt. Aangezien het enkel om kandidatuurstudenten gaat, is dit resultaat zeer opmerkelijk. Vooral de wilskracht die de jongens aan de dag leggen, draagt bij tot de uitstekende resultaten, aldus Hiroux. De meeste studenten behoren tot een lagere sociale klasse en krijgen vaak slechts één kans om te studeren. Toch blijken enkele studenten een voorliefde te hebben voor tweede zittingen.

Hiroux: -Ik heb een student gehad wiens ouders wilden dat hij tijdens de vakantie wat bijverdient. De jongen in kwestie voelde er echter niet veel voor om tijdens de zomermaanden fruit te gaan plukken en liet zich elk jaar in eerste zit buizen. Ondertussen is hij wel al plantagebeheerder geweest in Chili.

Toch kunnen ouders een enorme invloed uitoefenen op hun kinderen. Het komt nog steeds voor dat jongeren verplicht worden bepaalde studies te doen. De druk die daar vanuit gaat, heeft vaak vóórrekkende gevolgen.

Hiroux: -Een student had reeds met Kerstmis 'n studies gestopt, maar durfde dat thuis niet te vertellen. Een aantal maanden later kwam hij bij mij. Ik heb hem toen naar thuis laten telefoneren om het ijs te breken. De vader is onmiddellijk naar Leuven gekomen. Als hij

vroeger op de hoogte was geweest, had er nog een oplossing gevonden kunnen worden. Nu was het te laat.

Een andere vader eerste van zijn zoon dat deze op zondagavond nog studeerde. Na een tijdje kreeg hij echter argwaan: hij verinsde terug naar huis te rijden en keerde een halfuur later weer. Ondertussen was de jongen natuurlijk al lang vertrokken naar het centrum.

Pedagenoot

De conciërges zal echter nooit de studenten verraden. Ze zal de ouders nooit inlichten alvorens de student zelf te hebben geraadpleegd. Weliswaar vragen sommige ouders om op de hoogte gehouden te worden over de activiteiten van hun zoon, maar zoets wordt steevast geweigerd. Ouders bellen soms wel naar de peda, zelfs bekende ouders.

Hiroux: -Een vrouw bekleog zich eens over het vele werk dat haar zoon tijdens het weekend had. Hij maakte nauwelijks tijd om te eten. Ik wist natuurlijk beter. Hier in Leuven deed hij zijn boeken bijna nooit open.

-Het omgekeerde komt ook voor. Joachim Coens heeft hier nog een kamer gehuurd. Hij was een zeer goed student. Zijn bescheidenheid stierde hem. Als je hem niet kende, kon je niet vermoeden dat hij de zoon was van een minister. In het begin werd hij steeds gebracht en afgehaald door een chauffeur, maar na enige tijd wilde hij dat niet meer. Niet als andere studenten wou hij de trein nemen naar huis. Aan Daniel Coens heb ik eveneens goede herinneringen. Regelmatig telefoneerde hij of werd er een brief gebracht voor zijn zoon. Hoe weinig tijd de minister ook had, hij besteedde die graag aan zijn kinderen.

Na twintig jaar conciërgeschap kan Hélène Hiroux gemakkelijk een boek vullen. In die tijdspanne heeft ze heel wat mensenkennis opgedaan en een boel anekdotes verzameld. Onder het motto 'Ik heb een student gekend' kan ze nog uren vertellen over het wel en wee op een peda. Of over de scherpe kantjes aan vriendschap.

Hiroux: -Er is ooit een student geweest die zo tel in beslag genomen werd door zijn vriend dat hij niet kon studeren. Om gemeenschappelijke uren te vermijden, is hij met Kerstmis van studierichting veranderd. Een andere jongen was verplicht zijn deur te sluiten omdat een pedagenoot hem konstant lastig viel.

Terwijl de conciërges toch echt niet om een praatje verlegen zit.

Patrick Staudt
Ise Steen

"We sporen de studenten wel eens aan als ze te weinig studeren."

(foto Karel De Weerd)